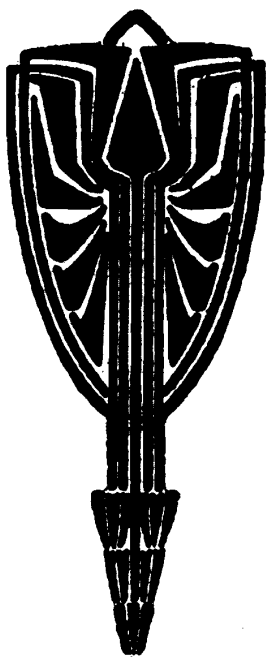

WIADOMOŚCI

AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ

Nr 5

LISTOPAD — GRUDZIEN

1931 R.

WIADOMOŚCI AKCJI KATOLICKIEJ ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ

NR. 5.

LISTOPAD—GRUDZIEŃ

1931 R.

---

rok	prenumeraty	„Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej”:	
Rocznie	. . . . .	6.—	Prenumeratę przysyłać należy pod adr.:
kwartalnie	. . . . .	1.50	Wilno, ulica Metropolitalna Nr. 1.

SPIS RZECZY.

1. ORĘDZIE EPISKOPATU POLSKI	1
2. ARCHIDIECEZJALNY INSTYTUT AKCJI KATOLICKIEJ	5
3. DZIAŁ KATOLICKIEGO ZWIĄZKU POLEK	10
4. DZIAŁ ZWIĄZKU MŁODZIEŻY POLSKIEJ	15
5. DZIAŁ „CARITAS“	30

REDAKTOR: *KS. FRANCISZEK KAFARSKI.*

Adres Redakcji i Administracji: Wilno, ul. Metropolitalna Nr. 1. Telefon Nr. 7-83

ODBITO W DRUKARNI ARCHIDIECEZJALNEJ W WILNIE, UL. METROPOLITALNA 1.

WIADOMOŚCI

AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ

Nr. 5

LISTOPAD—GRUDZIEN

1931 R.

Ozędzie Episkopatu Polski.

W Pasterskiej trosce o dobro dusz, pieczy naszej powierzonych, my, Biskupi Katoliccy, zwracamy się do Duchowieństwa i Wiernych z ostrzeżeniem i pouczeniem apostołskiem.

Przygotowuje się nowe prawo małżeńskie, które godzi w podstawowe zasady Kościoła i Państwa, obraża przekonania i sumienia katolickie.

* * *

Już w roku 1926 dnia 5 marca w odezwie do Rządu i Narodu Biskupi pisali:

„Niepokój wielki ogarnął duchowieństwo i szerokie koła naszego katolickiego społeczeństwa wskutek poważnych wieści, że przygotowywana kodyfikacja prawa małżeńskiego dla katolików opiera się na poglądach, niezgodnych z zasadą Kościoła Świętego. Wobec czego zwracają się Biskupi Katoliccy wszystkich trzech obrządków do Przedstawicieli Rządu i Stronnictw Poselskich o zabezpieczenie katolickim związkom małżeńskim ich charakteru sakramentalnego“.

W odpowiedzi na tę odeszwę wierni Kościoła Świętego na licznych zebraniach ustnie i na piśmie bronili świętości i nierozzerwalności Sakramentu małżeństwa.

Dnia 31 grudnia 1930 roku Ojciec Święty Pius XI wydaje Encyklikę o małżeństwie chrześcijańskiem. Podstawę nauki o małżeństwie Papież określa słowami:

„Małżeństwo nie zostało ani ustanowione, ani odrodzone przez ludzi, lecz przez Boga: nie przez ludzi, lecz przez Boga, Twórcę samego stworzenia i tegoż stworzenia Odnowiciela, Chrystusa Pana, prawami zostało obwarowane, wzmocnione i wyniesione; prawa te nie mogą więc podlegać żadnym zapatrywaniom ludzkim, ani umowie wzajemnej małżonków. Taka jest nauka Pisma Św., takie niewzruszone ustne podanie Kościoła i takie określenie uroczyste Św. Soboru Trydenckiego, który głosi i potwierdza słowami Pisma Św., że nieprzerwalny i nierozzerwalny jest węzeł małżeński oraz, że jedność i moc jego pochodzą od Boga, jego Stwórcy“.

W odpowiedzi na głos Namiestnika Chrystusowego wierni Kościoła Świętego na ziemiach naszych zabrali głos na licznych zgromadzeniach, w licznych odezwach, broniąc świętości i nierozzerwalności małżeństwa.

Komisja Kodyfikacyjna, Komisja w kraju, w którym większość obywateli jest członkami Kościoła Katolickiego, na Encyklikę Papieską, na odezwę Episkopatu Polski i na żądanie katolików odpowiedziała projektem prawa małżeńskiego, który zbliża się do przepisów o małżeństwie w Rosji bolszewickiej. W projekcie tym została podeptana zasada nierozzerwalności małżeństwa, wprowadzone zostały związki czasowe, pozwolono na zmianę mężów i żon. I w ten sposób człowiek wyniósł się ponad Boga, bo oto Jezus Chrystus powiada: „Co tedy Bóg złączył, człowiek niechaj nie rozłącza“ (Mat. XIX.6), a Komisja Kodyfikacyjna staje na stanowisku, że sędzia państwowy jest wyższy ponad Boga, że nie potrzebuje Go słuchać, że mocen jest rozwiązać, co Bóg złączył.

Twardemi słowy mówimy, bo niebezpieczeństwo wielkie i nader bliskie. Należy zedrzyć wszystkie osłony, aby smutną prawdę w całej grozie przedstawić.

Zamierzone prawo jest sprzeczne z prawem Bożem. Zamierzone prawo jest posiewem bolszewizmu u nas w rodzinie. Zamierzone prawo grozi Ojczyźnie śmiertelną zarazą duchową i ostateczną klęską. Obcy zaleją ziemię naszą! — Co nie daj Boże!

Widocznie w Komisji Kodyfikacyjnej nie było prawdziwych katolików, bo katolik, — nie z imienia lecz z wiary, — nie mógł podpisać takiego projektu prawa małżeńskiego.

Członkowie Komisji przynajmniej nie powinni byli tłómaczyć art. 114 Konstytucji, w którym powiedziano: „że Kościół Rzymsko-Katolicki rządzi się własnym prawem“ w tem znaczeniu, że z nauką Kościoła o jedności i nierozzerwalności Sakramentu małżeństwa Komisja nie potrzebowała się liczyć.

Czy dlatego, że w stosunku do milionów katolików jest u nas garstka ludzi, dla których niema nic świętego, którzy z wiary żarty stroją, gotowi coraz inne kobiety swemi żonami nazywać, czy dlatego, pytamy, olbrzymia większość wiernych ma iść w niewolę tej garstki?

* * *

Kościół, spełniając przez wieki wolę Boskiego swego Założyciela, broni świętości i nierozzerwalności małżeństwa, a jednocześnie nietylko, że nie narusza i naruszać nie chce praw, jakie Państwo co do małżeństwa posiada, lecz przeciwnie Państwu w tej sprawie dopomaga.

Pius XI we wspomnianej Encyklice o małżeństwie chrześcijańskim wyraża tę myśl w następujący sposób:

„I rzeczywiście także w Laterańskiej umowie czytamy postanowienia: Państwo Włoskie, chcąc przywrócić instytucji małżeńskiej, która jest podstawą rodziny, godność odpowiadającą tradycjom narodu swego, przyznaje Sakramentowi małżeństwa, kierowanemu przez prawo kanoniczne, prawomocność cywilną; do tego przepisu i do tej zasady dalsze potem zostały dołączone paragrafy Konwencji“.

W parafjach tych czytamy o prawach Państwa względem małżeństwa.

To samo mówili Biskupi Polski w swem piśmie do Rządu i Izb Ustawodawczych z dn. 21 kwietnia rb.:

„Państwo przyznaje skutki cywilne małżeństwu, zawartemu według przepisów Katolickiego Prawa Kanonicznego, i uznaje, że właściwym sądem do orzekania w sprawach takiego węzła małżeńskiego jest sąd duchowny“, przez co Biskupi stwierdzili najkategoryczniej, że tyżące się małżeństw sprawy cywilne, jak majątkowe, spadkowe i inne należą do Władzy Państwowej.

Ojciec Święty Pius XI w Encyklice o małżeństwie chrześcijańskim, powołując się z uznaniem na umowę Laterańską, tak mówi:

„Fakt ten może służyć wszystkim za przykład i uzasadnienie tego pewnika, że nawet w naszych czasach (w których głosi się niestety tak często zupełny rozdział Państwa od Kościoła, a nawet od wszelkiej religji) władze naczelne jedna i druga mogą bez wszelkiego uszczuplenia swoich praw i zwierzchnictwa we wzajemnej zgodzie i przyjaznem porozumieniu, ku pożytkowi obydwu społeczności, połączyć się, zrzeszyć i wspólnie nad małżeństwem czuwać, aby przez to usunąć daleko od małżeństw chrześcijańskich wszelkie niebezpieczeństwo, a nawet grożącą już ruinę“.

Daj, Boże, aby o tem nowem zamierzonym prawie małżeńskim polskim to samo w przyszłości można było powiedzieć! A będzie można powiedzieć, jeżeli katolicy omawianego prawa w życie nie wprowadzą.

Wzywamy katolików, niech wszystko uczynią, aby projekt ten prawa małżeńskiego został pogrzebany.

Wzywamy katolików, aby wszyscy bezwzględnie poszli za głosem Kościoła.

Projektowi temu wszyscy musimy się przeciwstawić.

Wzywamy tych, którzy Chrystusa miłują, którzy Chrystusowi są posłuszni, aby czynili to wszystko, co ten straszliwy i tak szkodliwy zamiar udaremni. Tutaj otwiera się obszerne, pełne wysiłku, lecz owocne pole dla pracy akcji katolickiej.

* * *

My, Biskupi, zebrani w Częstochowie w październiku roku bieżącego, modliliśmy się przed cudownym obrazem Matki Boskiej, prosząc Ją o pomoc, aby to zło, zagrażające Ojczyźnie naszej, zostało usunięte. Do modlitwy i to ustawicznej wzywamy was wszystkich, kapłani i wierni Kościoła Świętego.

W dniu święta Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marji Panny 8 grudnia gromadźmy się jaknajliczniej po świątyniach, wobec Chrystusa Pana wystawionego w Najświętszym Sakramencie na ołtarzach naszych podczas sumy i nieszpórów, w suplikacjach błagajmy Boga z ufnością i wiarą, aby za wstawiennictwem Najświętszej Marji Pan-

ny świętość i nierozzerwalność Sakramentu małżeństwa zachowane zostały.

Matko, Królowo Korony naszej, błogosław Twej krainie, błogosław Twoim dzieciom. Amen.

Dn. 10 listopada 1931 r. w Warszawie.

- † Aleksander Kardynał Kakowski
- † August Kardynał Hlond
- † Andrzej Szeptycki, Metropolita Lwowski obrz. gr.-kat.
- † Józef Teodorowicz, Arcybiskup Lwowski obrz. orm.
- † Adam Sapieha, Metropolita Krakowski
- † Bolesław Twardowski, Metropolita Lwowski obrz. łac.
- † Romuald Jałbrzykowski, Metropolita Wileński
- † Antoni Juljan Nowowiejski, Arcybiskup-Biskup Płocki
- † Leon Wałęga, Biskup Tarnowski
- † Grzegorz Chomyszyn, Biskup Stanisławowski obrz. gr.-kat.
- † Anatol Nowak, Biskup Przemyski obrz. łac.
- † Augustyn Łasiński, Biskup Kielecki
- † Józefat Kocyłowski, Biskup Przemyski obrz. gr.-kat.
- † Zygmunt Łoziński, Biskup Piński
- † Marjan Fulman, Biskup Lubelski
- † Henryk Przeździecki, Biskup Podlaski
- † Stanisław Gall, Biskup Wojsk Polskich
- † Wincenty Tymieniecki, Biskup Łódzki
- † Adolf Szelażek, Biskup Łucki
- † Stanisław Łukomski, Biskup Łomżyński
- † Teodor Kubina, Biskup Częstochowski
- † Stanisław Okoniewski, Biskup Chełmiński
- † Karol Radoński, Biskup Włocławski
- † Stanisław Adamski, Biskup Katowicki
- † Włodzimierz Jasiński, Biskup Sandomierski.

* * *

Powyższe orędzie Episkopatu Polski zmusza *wszystkich katolików* do energicznego przeciwstawienia się projektowi nowego prawa małżeńskiego. Ten obowiązek jako odcinek swej pracy muszą spełnić w pierwszym rzędzie:

1. *Wszystkie organizacje religijne* (bractwa, Żywy Różaniec, Misje, III Zakon św. Franciszka i t. d.)
2. *Wszystkie organizacje Akcji Katolickiej* (Tymcz. Par. Kom. A. K., Zarządy Par. A. K., Kat. Stow. Mężczyzn, Kat. Stow. Polek, S. M. P. Męskie i Żeńskie)

Dlatego polecamy, by Orędzie Episkopatu Polski zostało na wszystkich zebraniach wyżej wymienionych organizacyj odczytane i gruntownie omówione.

Pamiętać musimy, że nie wolno nam dopuścić, by podobny projekt prawa małżeńskiego mógł stać się prawem obowiązującym.

Nie pozwolimy!

≡	ARCHIDIECEZJALNY INSTYTUT AKCJI KATOLICKIEJ	≡
---	--	---

PROGRAM I PLAN PRACY

dla

Tymczasowych Parafjalnych Komitetów Akcji Katolickiej

względnie

Zarządów Parafjalnej Akcji Katolickiej.

W pracy organizacyjno-społecznej konieczna jest programowość i planowość. Na to zgadzają się wszyscy, nikt temu nie zaprzeczy. Ale nie wielu jest takich, którzy to doceniają, a jeszcze mniej, którzy to w praktyce stosują. Dla tych podajemy krótkie określenie programowości i planowości, iżby łatwiej je pojęli i w praktyce zastosowali.

Zasada programowości w każdej społecznej organizacji polega na tem, że dana organizacja w myśl swoich celów i zadań konkretyzuje ogólne potrzeby organizacyjno-społeczne, które mają być wykonane w pewnym okresie czasu.

Zasada planowości w organizacji społecznej polega na tem, że te ogólne potrzeby, ujęte programem, są zaspakajane według ściśle określonej kolejności w czasie (kalendarzyk pracy) oraz kolejności przedmiotowej, rzeczowej (pierwiej te, a potem tamte).

Te dwie zasady musimy zastosować w pracy przygotowawczej przy organizowaniu całokształtu Akcji Katolickiej w parafji. Zadania tego podejmują się Tymczasowe Parafjalne Komitety Akcji Katolickiej. O tem była mowa szczegółowo w ostatnim (4) numerze „Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej“ (październik, 1931 r.). Są tam programowe wskazania.

Program prac Tymcz. Par. Kom. A. K. streszczamy do punktów następujących:

1. Zaznajomienie się z istotą, celami, zadaniami i organizacją Akcji Katolickiej.
2. Zaznajomienie się z celami i zadaniami poszczególnych organizacji Akcji Katolickiej.
3. Zorganizowanie brakujących na terenie parafji organizacji A. K.
4. Powołanie do życia z biegiem czasu Zarządu Parafjalnej A. K.
5. Otoczenie opieką istniejących organizacji A. K.
6. Stworzenie warunków pod rozwój organizacji A. K. (dom, ognisko, biblioteka, dobór ludzi, praca dorywcza przez odczyty, wiece, obchody i t. d.).

Szczególnie zwracamy uwagę na praktyczne wskazania programowe zawarte na str. 2 „Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej“ Nr. 4, październik, 1931 r. od punktu 1-o do punktu 6-o.

Program powyższy musimy ująć w „Plan prac Tymcz. Par. Kom. Akcji Katolickiej“.

Plan ten obejmuje:

- I. plan zebrań.
- II. plan referatów.
- III. plan pracy praktycznej.

I. Plan zebrań. Praca Tymcz. Par. Kom. A. K. skoncentrować się winna na zebraniach.

Porządek dzienny każdego zebrania winien być następujący:

1. *Zagajenie* — zagaja prezes.
2. *Odczytanie protokołu z ostatniego zebrania* — odczyta sekretarz.
3. **Referat o jakiegokolwiek myśli czy zasadzie Akcji Katolickiej** — dla ułatwienia prac podaliśmy w poprzednim numerze zasadniczą, podstawową literaturę, z której można obficie czerpać tematy. Ale idziemy jeszcze dalej i robimy najdalej idące ułatwienia i obecnie już przygotowujemy gotowe referaty na zebrania. O tem piszemy niżej.
4. *Odczytanie ważniejszych ustępów „Ruchu Katolickiego“ i „Wiadomości A. K. Arch. Wil.“* — ten punkt porządku dziennego zebrania bardzo łatwo wypełnić, gdyż posiadamy gotowy materiał, który tylko trzeba powierzyć jakiegokolwiek osobie dla wykonania.
5. *Dyskusja* — w tym punkcie należy wyjaśnić czy i na ile zebrani przyswoili sobie myśli wypowiedziane w pkt. 3 i 4. Na dyskusję nie żałować czasu.
6. *Odczytanie i zastosowanie do swych miejscowych warunków podanych instrukcyj w „Wiadomościach Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej“* — punkt ten ma znaczenie często praktyczne, gdyż każdą instrukcję co do sposobu przeprowadzenia należy dostosować do potrzeb parafji.
7. *Ułożenie i kontrola wykonania programu i planu pracy* — Każdy Tymcz. Par. Kom. A. K. winien z ogólnego programu i planu, który podajemy ułożyć dla siebie, dla terenu swojej parafji szczegółowy program i plan. Jest to koniecznością dlatego, że niektóre parafje są więcej, inne mniej zaawansowane w rozwoju organizacyj A. K., jak również i dla tego, że trudno przewidzieć wszystkie możliwości na terenie. Osobno dodamy niżej schemat takiego programu do wyzyskania go jako materiału do tego punktu porządku dziennego.
8. *Sprawy różne* — tutaj należy omówić wszystkie sprawy nieobjęte poprzednimi punktami.
9. *Wolne głosy i wnioski* — punkt ten należy wyzyskać do uchwycenia wszystkich myśli, pragnień, życzeń, poglądów i t. d. zebranych. Ma on doniosłe znaczenie dla rozwoju pracy, gdyż zawsze będzie można zorientować się w jakim kierunku należy prowadzić pracę najbardziej owocnie.
10. *Zakończenie.*

II. Plan referatów. Dla najłatwiejszego wykonania pkt. 3 porządku dziennego zebrania T. P. K. A. K. podajemy tematy referatów na 26 zebrań. Tematy te są ułożone systematycznie i obejmują całokształt pracy przygotowawczej, który koniecznie trzeba przeprowadzić. Są one następujące:

- I. Zebranie:
Referat: „Co to jest Akcja Katolicka?“
- II. Zebranie:
Referat: „Akcja Katolicka wobec partyj i polityki“.
- III. Zebranie:
Referat: „Akcja Katolicka a akcja Społeczna“.
- IV. Zebranie:
Referat: „Akcja Katolicka, a akcja społeczno-gospodarcza“.
- V. Zebranie:
Referat: „Akcja Katolicka, a organizacje“.
- VI. Zebranie:
Referat: „Organizacja Akcji Kat. w Polsce“.
- VII. Zebranie:
Referat: „Praca przygotowawcza na parafji“.
- VIII. Zebranie:
Referat: „Cele, zadania i praca Tymczasowych Parafjalnych Kom. A. K.“
- IX. Zebranie:
Referat: „Katolickie Stow. Mężczyzn i Katolicki Zw. Mężczyzn“.
- X. Zebranie:
Referat: „Jak zorganizować Katolickie Stowarzyszenia Mężczyzn“.
- XI. Zebranie:
Referat: „Jak pracować w Katolickim Stowarzyszeniu Mężczyzn“.
- XII. Zebranie:
Referat: „Program pracy Katolickiego Stowarzyszenia Mężczyzn“.
- XIII. Zebranie:
Referat: „Katolickie Stowarzyszenie Polek i Katolicki Związek Polek“.
- XIV. Zebranie:
Referat: „Jak zorganizować Katolickie Stowarzyszenie Polek“
- XV. Zebranie:
Referat: „Jak pracować w Katolickim Stowarzyszeniu Polek“.
- XVI. Zebranie:
Referat: „Program pracy Katolickiego Stowarzyszenia Polek“.
- XVII. Zebranie:
Referat: „SMP., jako organizacja Akcji Katolickiej“
- XVIII. Zebranie:
Referat: „Organizacje starszych a SMP.“
- XIX. Zebranie:
Referat: „Jak pracować w SMP.“
- XX. Zebranie:
Referat: „Zarząd Parafjalnej Akcji Katolickiej“.
- XXI. Zebranie:
Referat: „Zarząd Parafjalnej Akcji Katolickiej a organizacje religijne“.
- XXII. Zebranie:
Referat: „Roczny program pracy Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej“.
- XXIII. Zebranie:
Referat: „Święto Akcji Katolickiej“.
- XXIV. Zebranie:
Referat: „Organizacje Akcji Katolickiej a akcja charytatywna“.

XXV. Zebranie:

Referat: „Jak organizować Akcję charytatywną w parafii“.

XXVI. Zebranie:

Referat: „Jak zorganizować kolportaż pism i książek w parafii“.

Referatów według planu wystarcza na przeszło rok. Każda parafia wobec tego musi ustalić kolejność referatów dla siebie, biorąc pod uwagę swoje potrzeby i warunki. Referaty należy zawczasu zamówić w Archidiecezjalnym Instytucie A. K. w przeciągu m-ca grudnia r. b. Pierwsze referaty gotowe będą na 1 stycznia 1932 r. Cena każdego referatu 0.50 gr.

III. Plan pracy praktycznej. Teoretyczne zadanie T. P. K. A. K. przez przerabianie powyższych referatów w ogólnych zarysach zostanie wyczerpane. Rzecz jasna, że na następnych zebraniach organizacji Akcji Katolickiej w dalszym ciągu należy pogłębiać zrozumienie ideologii Akcji Katolickiej przez odczyty, referaty, pogadanki, czytania, dyskusje i t. d. Materiału nigdy nie zbraknie.

Dalsze zadania praktyczne T. P. K. A. K. metodycznie ułożymy w planie pracy praktycznej. Praca praktyczna powinna iść obok pracy teoretycznej, to znaczy na tych samych zebraniach równolegle. Będzie to wypełnienie pkt. 7 porządku dziennego zebrania p. n. „Ułożenie i kontrola wykonania programu i planu pracy“.

Plan pracy praktycznej sprowadzamy do kolejnych momentów następujących:

1. *Zatroszczyć się o lokal dla wszystkich organizacji A. K. na terenie parafii.* Może być tu mowa zarówno o budowie Domu Parafjalnego, jak zdobyciu „Ogniska“, wynajęciu go i t. d. Uczynić to należy na pierwszych zebraniach, bo przecie urzeczywistnienie tego zadania praktycznego może trwać długo, jak nprz. przy budowie domu. Zaznaczyć musimy, że nie może być mowy o normalnej pracy organizacyjnej bez własnego lokalu.

2. *Zaprenumerować „Ruch Katolicki“ (Poznań, Aleje Marcinkowskiego Nr. 22, IV p.) i „Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej“ (Wilno, Metropolitalna 1).*

3. *Tworzyć biblioteczkę.* Tutaj należy zwrócić uwagę na potrzebę specjalnej biblioteki z literaturą Akcji Katolickiej. Literaturę tą wskazaliśmy w Nr. 4 „Wiadomości A. K. Arch. Wil.“. Szczególnie należy zdobyć dla siebie wszystkie N-ry „Ruchu Katolickiego“ i „Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej“.

4. *Poznać wszystkie istniejące na terenie parafii organizacje:*
a) religijne i bractwne. b) Akcji Katolickiej jak np. S. M. P. c) wszystkie inne organizacje społeczne. Pracę tą należy przeprowadzić na podstawie danych z działalności tych organizacji, ich statutów oraz odpowiedniej literatury. Na ten temat ktokolwiek z członków winien opracować referat. Pożądaniem jest dostarczenie materiału o tem do Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej.

5. *Otoczyć opieką istniejące organizacje katolickie.* Szczególnie dotyczy to szeroko rozgałęzionych S. M. P. Dla S. M. P. trzeba wszędzie tworzyć opiekę starszych przez Patronaty i Koła Przyjaciół Młodzieży.

6. *Przygotować grunt pod założenie organizacji Akcji Katolickiej w parafii.* Pracy tej dokonać należy przez uświadomienie parafjan o Akcji Katolickiej, jej znaczeniu i t. d., za pomocą odczytów, referatów, pogadarek, czytanek i t. d. Najlepiej ku temu wyzyskać każde zebranie organizacji religijnych i społecznych. Jako materiał służyć mogą referaty wyżej wskazane. Trzeba z góry przewidzieć gdzie, kiedy, kto i jak urządzi takie zebrania. Nie należy też pomijać zebrań ad hoc zwoływanych i organizowanych. Wszystko to winno być ujęte planowo.

7. *Upatrywać i przygotowywać ludzi do organizacji Akcji Katolickiej.* Do:

- a) Patronatów S. M. P. i Kół Przyjaciół Młodzieży.
- b) Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej.
- c) Katolickiego Stowarzyszenia Mężczyzn.
- d) Katolickiego Stowarzyszenia Polek.

Należy to skutecznie w ten sposób, że zebrani w T. P. K. A. K. znając swych sąsiadów ułożą listę kandydatów:

- 1) na stanowiska czołowe (zarządowe).
- 2) członków organizacji.

Nie należy pomijać żadnej wsi i żadnej osady. Z kandydatami na kierownicze stanowiska odbyć kilka zebrań, a potem zwołać zebranie organizacyjne. Do odbycia zebrań z kandydatami posłużą wyżej wskazane referaty o tych organizacjach.

Szczególnie należy upatrzeć i przygotować teoretycznie i praktycznie kandydata na stanowisko Prezesa Parafjalnej A. K. Na tem stanowisku powinni znaleźć się ludzie świeccy cieszący się powagą, uznaniem, energią i przedsiębiorczością.

8. *Utrzymywać kontakt z Archidiecezjalnym Instytutem Akcji Katolickiej* i innymi centralnymi organizacjami jak Związek Młodzieży Polskiej, Katolicki Związek Mężczyzn, Katolicki Związek Polek. Bardzo ważną jest rzeczą ustawicznie komunikować o trudnościach pracy, o nowych prądach i t. d. Szczególnie prosimy szczegółowo rozważyć sprawę w jaki sposób najlepiej zorganizować dla organizacji Akcji Katolickiej pomoc prawną z racyj najrozmaitszych potrzeb i t. d.

9. *Organizować przy Stowarzyszeniach katolickich; a pod kierownictwem T. P. K. A. K.:*

- a) Kolportaż pism katolickich (tanie wydawnictwa „Dobrej Prasy“, miesięczniki, tygodniki i t. d.).
- b) Kasy pogrzebowe, posagowe.

Podaliśmy wyżej ogólny zarys programu i planu pracy Tymczasowych Parafjalnych Komitetów Akcji Katolickiej. Jednocześnie zaznaczamy, że wszystko to co stosuje się do T. P. K. A. K. stosuje się także do Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej, które powstały lub powstaną po zakończeniu prac przygotowawczych.

D z i a ł i n f o r m a c y j n o - s p r a w o z d a w c z y .

W dniu 25 października na terenie całej Archidiecezji Wileńskiej organizacje Akcji Katolickiej obchodziły święto Chrystusa-Króla. Miasto Wilno zorganizowało Akademię w Sali Miejskiej. Przed akademią uli-

cami miasta przeciągnął imponujący pochód wszystkich organizacji katolickich ze sztandarami i transparentami. Równie uroczyste obchodzono Święto i na prowincji. Dotychczas do Instytutu wpłynęły sprawozdania z odbytego święta z następujących miejscowości: Nowy-Dwór, Kurzeniec, Miedniki, Usnasz, Wielkie Eysmonty, Rukojnie, Konstanyńów k/Dzisny, Zabłudów, Knyszyn.

Dział Instrukcyjny.

W miesiącach listopadzie i grudniu 1931 roku oraz styczniu, lutym i marcu 1932 roku Archidiecezjalny instytut Akcji Katolickiej organizuje Kursa Akcji Katolickiej w następujących miejscowościach 29.XI. 31 r. w Mickunach, 1.XII. 31 r. w Ławaryszkach, 4.XII. 31 r. w Bujwidzach, 5.XII. 31 r. w Bystrzycy, 6.XII. 31 r. w Wornianach, 10.XII. 31 r. w Gierwiatach, 14.XII. 31 r. w Świrankach, 17.XII. 31 r. w Kiemieliszkach, 20.XII. 31 r. w Szumsku, 21.XII. 31 r. w Ostrowcu, 3.I. 31 r. w Białej Wace, 5.I. 32 r. w Landwarowie, 8.I. 32 r. w Rykontach, 10.I. 32 r. w Nowych Trokach, 14.I. 32 r. w Rudziszczach, 17.I. 32 r. w Połukni, 18.I. 32 r. w Rudnikach, 19.I. 32 r. w Olkienikach, 20.I. 32 r. w Oranach, 23.I. 32 r. w Czarnym Borze, 25.I. 32 r. w Jaszunach, 28.I. 32 r. w Taboryszkach, 31.I. 32 r. w Turgielach, 2.II. 32 r. w Onżadowie, 3.II. 32 r. w Miednikach, 6.II. 32 r. w Rukojniach, 10.II. 32 r. w Rudominie, 14.II. 32 r. w Suderwie, 17.II. 32 r. w Korwiach, 19.II. 32 r. w Olanach, 21.II. 32 r. w Podbrzeziu, 25.II. 32 r. w Jęczmieniszkach, 28.II. 32 r. w Sużanach, 1.III. 32 r. w Niemenczynie, 4.III. 32 r. w Rzeszy, 6.III. 32 r. w Kalwarji, 8.III. 32 r. w Szyłanach, 10.III. 32 r. w Nowej Wilejce, 5.XII. 31 r. Konstanyńów k/Świra, 7.XII. 31 r. Szemetowszczyzna, 9.XII. 31 r. Zaświrz, 10.XII. 31 r. Świr, 12.XII. 31 r. Niestaniszkki, 14.XII. 31 r. Wiszniew, 16.XII. 31 r. Wojstom, 18.XII. 31 r. Daniuszewo.

	KATOLICKI ZWIĄZEK POLEK (Kobiet)	
--	---	--

DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY.

W m-cu październiku do 49 istniejących już Katolickich Stowarzyszeń Polek przybyło nowe w Turośni Kościelnej (pow. Białostocki).

Dział Ogólny.

I-szy Zjazd Delegowanych Katolickiego Związku Polek.

Dn. 29 listopada br. odbędzie się w Wilnie I-szy Zjazd Delegowanych wszystkich Katolickich Stowarzyszeń Polek rozrzuconych na całym terenie Archidiecezji Wileńskiej. Pierwszy raz od czasu istnienia naszych Stowarzyszeń będziemy mogły zjechać się do Wilna — siedziby Związku przez delegatki, które wysła każde Stowarzyszenie, zapoznać się ze sobą i naszą pracą, dowiedzieć się, cośmy zrobiły dotąd, postanowić, co będziemy robiły w najbliższym czasie i wybrać Zarząd Związku, któryby ustawicznie czuwał nad całym Związkiem

i poszczególnymi Stowarzyszeniami, odwiedzał je, dawał wskazówki do pracy i pilnował ich wykonania.

Ze względu na doniosłe znaczenie tego Zjazdu dla naszego życia organizacyjnego i pracy, Związek zwraca się z apelem do wszystkich Stowarzyszeń, by nie zlekcewały obowiązków wzięcia udziału w tym Zjeździe, przezwyciężyły wszystkie trudności i delegatkę na Zjazd ten wysłały koniecznie. Niech każde Stowarzyszenie będzie tam reprezentowane.

Okólniki ze wszystkimi szczegółami dotyczącymi Zjazdu Delegowanych zostały już wysłane do wszystkich Stowarzyszeń, raz jeszcze tą drogą przypominamy, że na Zjazd Delegowanych obowiązana jest przybyć z prawem głosu *jedna Delegatka na każde rozpoczęte 50 członków czynnych Stowarzyszenia* wybrana przez Zarząd, lub zebranie plenarne, a zgłoszenia na załączonych blankietach należy nadsyłać do Związku najpóźniej do *dn. 20 listopada rb.*

Ale na Zjazd ten Związek zaprasza nie tylko delegatki poszczególnych Stowarzyszeń, chcemy mieć na obradach jak największą liczbę gości t. zn. osób, któreby w głosowaniu udziału wziąć nie mogły, a które niewątpliwie bardzo duży skorzystały, przysłuchując się obradom. Dlatego prosimy o przyjazd na Zjazd wszystkie te osoby, które czyto zagadnieniami kobiecymi, czy też pracą Katolickich Stowarzyszeń Polek, się interesują, a więc w pierwszym rzędzie osoby już należące do Stowarzyszeń, członkinie parafjalnych Zarządów Akcji Katolickiej, lub tymczasowych Parafjalnych Komitetów Akcji Katolickiej, wreszcie osoby niestowarzyszone, a chcące w przyszłości stanąć do pracy na tej placówce. Zgłoszenia prosimy nadsyłać do Katolickiego Związku Polek w Wilnie, ul. Metropolitalna 1. z podaniem imienia i nazwiska osoby przybywającej na Zjazd, miejscowości, powiatu i stacji kolejowej do której dojeżdża w drodze powrotnej. Oczywiście wszystkie koszty związane z przyjazdem na Zjazd ponosi każda delegatka, lub Stowarzyszenie wysyłające ją. Związek wystara się tylko o 50% zniżki w drodze powrotnej i może pośredniczyć w zarezerwowaniu mieszkania na nocleg. Zjazd będzie trwał 1 dzień, 30 zaś listopada odbędzie się jednodniowy kurs dla wszystkich uczestniczek Zjazdu, na którym w szeregu pogadanek omówi się szczegółowo pracę w poszczególnych działach, to też wszystkie uczestniczki Zjazdu proszone są o pozostanie na ten dzień w Wilnie.

INSTRUKCJE.

I. DZIAŁ OGÓLNO-ORGANIZACYJNY.

Walne zebranie. Zarząd każdego Stowarzyszenia niech pomyśli o tem, by w końcu grudnia zwołać walne, doroczne zebranie swego Stowarzyszenia celem zatwierdzenia sprawozdania z całorocznej pracy i dokonania wyborów nowego Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Porządek Walnego zebrania ma być następujący: 1. Zagajenie. 2. Wybór Prezydium. 3. Protokół z poprzedniego Walnego Zebrania. 4. Sprawozdanie ustępującego Zarządu (składają poszczególni członkowie Zarządu, każdy ze swej działalności). 5. Wybór nowego Zarządu i Komisji Rewizyjnej. 6. Wnioski. 7. Wolne głosy. 8. Zakończenie.

Stary Zarząd przed ustąpieniem powinien doprowadzić księgowość kancelaryjną, akta i kasę do należytego porządku i po sprawdzeniu ich przez Komisję Rewizyjną przekazać nowemu Zarządowi.

Sprawozdanie roczne. W Grudniu wszystkie Stowarzyszenia otrzymują ze Związku blankiety sprawozdań rocznych, które po dokładnem wypełnieniu należy natychmiast po Walnem Zebraniu odesłać do Związku.

Kursy. W listopadzie już rozpoczną się kursy dla Katolickich Stowarzyszeń Polek i innych organizacyj Akcji Katolickiej. Kursy będą trwały 1 dzień i będą organizowane w każdej parafji. O dokładnym terminie kursu i programie otrzymają Stowarzyszenia osobne powiadomienia, a Zarządy powinny postarać się o to, by na kurs przybyły wszystkie członkinie danego Stowarzyszenia, oczywiście z Zarządem na czele.

Zebranie plenarne. Bardzo ważnym momentem w pracy każdego Stowarzyszenia są zebrania plenarne, właściwie one decydują czy dane Stowarzyszenie istnieje czy nie, czy dobrze pracuje, czy też śpi. Im częstsze i lepiej obmyślane będą zebrania plenarne, tem żywiej pójdzie praca w Stowarzyszeniu. Dlatego Zarządy Stowarzyszeń powinny baczną uwagę zwrócić na zebrania plenarne i bardzo starannie opracować plan każdego zebrania, a pilnować też, by wszystkie członkinie Stowarzyszenia przybywały na zebrania i bez ważnej, a usprawiedliwionej przyczyny ich nie opuszczały.

Zebrania plenarne powinny się odbywać *przynajmniej raz na miesiąc*, a lepiej częściej, np. w 2 tygodnie, zawsze w dniu i godzinie zgóry ustanowionej i podanej do wiadomości członków.

Podajemy dla ogólnej orientacji wzór, według którego powinnyby się odbywać zebrania plenarne.

1. Zagajenie. 2. Sprawdzenie obecności. 3. Odczytanie protokołu z poprzedniego zebrania. 4. Pogadanka. 5. Dyskusja. 6. Doniesienia zarządu. 7. Wnioski. 8. Wolne głosy. 9. Skrzynka zapytań. 10. Zakończenie. 11. „My chcemy Boga...!”

A teraz krótkie wyjaśnienia.

1. Przewodniczy zebraniu 'prezesa, ona otwiera zebranie, witając wszystkich słowami „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus“ oraz informuje wszystkich według jakiego porządku ma się odbywać zebranie, a obecnym przysługuje prawo zrobienia w razie potrzeby pewnych poprawek w porządku dnia po uprzedniem zapisaniu się do głosu. Można też na rozpoczęcie zebrania odśpiewać jakąś pieśń.

2. Sekretarka odczytuje kolejno nazwiska członkiń Stowarzyszenia, notując w osobnym zeszycie czy są obecne, czy nie.

3. Sekretarka odczytuje protokół z poprzedniego zebrania, a po uzupełnieniu go w miarę potrzeby na podstawie uwag obecnych na zebraniu, wpisuje do księgi protokołów.

4. Ktoś z Zarządu, członków Stowarzyszenia, lub specjalnie w tym celu zaproszona osoba, wygłasza pogadankę lub odczyt na tematy ogólne, najlepiej aktualne, zastosowane do chwili bieżącej, według planu zgóry przez Zarząd opracowanego. Weźmy sobie za zasadę *żeby żadne zebranie plenarne nie było pozbawione pogadanki*.

5. Po pogadance powinna zazwyczaj nastąpić dyskusja t. zn.

członkinie Stowarzyszenia powinny zabierać głos, prosząc o wyjaśnienie rzeczy niezrozumiałych, albo też, wypowiadając swe uwagi o słyszanej referacie, Zarząd powinien dążyć wszelkimi starań, aby jak najbardziej ożywioną wymianę zdań po pogadance wywoływać, bo wówczas tylko osiągnie się z niej większą korzyść.

6. Tu Zarząd powiadamia członkinie Stowarzyszenia o rozmaitych sprawach, dotyczących pracy w Stowarzyszeniu, a więc o terminie zebrań, czy imprez, o uchwałach powziętych na zebraniu zarządu i t. d., należy to załatwić krótko i bez żadnych dyskusyj, jako że są to rzeczy już postanowione.

7. Członkinie Stowarzyszenia mogą składać rozmaite wnioski, czyli projekta dotyczące pracy w stowarzyszeniu — najlepiej to zrobić na piśmie, a Zarząd rozpatruje je na swoim zebraniu i dopiero na następnym zebraniu plenarnym informuje, jak je rozstrzygnął. Nagłe wnioski rozpatruje się natychmiast.

8. W punkcie „wolne głosy“ wolno członkiniom Stowarzyszenia stawiać rozmaite pytania i zabierać głos w sprawach nie objętych porządkiem obrad.

9. Byłoby rzeczą bardzo dobrą i pożyteczną wprowadzenie skrzynki zapytań, poprostu zwykłej skrzynki czy pudełka, do którego członkinie Stowarzyszenia mogłyby bezimiennie wrzucać kartki z zapytaniami w rozmaitych sprawach, o które nie chcą zapytać ustnie. Kartka wyjmuje się przy końcu zebrania i Zarząd, albo jakaś osoba specjalnie oto proszona, udziela na nie odpowiedzi.

10. Po wyczerpaniu porządku zebrania Prezeska dziękuje wszystkim za wzięcie w niem udziału i zamykając zebranie — żegna wszystkich słowami: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus“.

11. Poczem następuje śpiew wspólny „My chcemy Boga“.

Przewodnicząca powinna zwracać uwagę, by zebranie odbywało się według ustalonego porządku, a wszyscy ci, co chcą coś powiedzieć na zebraniu, by zabierali głos kolejno. Uczmy się form parlamentarnych i przestrzegajmy ich w życiu organizacyjnym.

II. DZIAŁ KULTURALNO-OŚWIATOWY.

Referaty. Jako tematy do opracowania na zebraniach plenarnych proponujemy:

1. W listopadzie z racji rocznicy powstania listopadowego, w którym nie małą rolę odegrały także i kobiety polskie, dobrze byłoby zapoznać się z wybitniejszymi postaciami bohaterek narodowych i poprosić kogoś o opracowanie pogadanki n. t. „*Obowiązki obywatelskie i społeczne kobiety polskiej*“.

2. W grudniu zaś z okazji świąt Niepokalanego Poczęcia N. M. P. i Bożego Narodzenia postarajmy się o pogadankę n. t. „*Matka Najświętsza wzorem kobiety katolickiej*“ albo też „*Obowiązki kobiety jako Matki*“.

Boże Narodzenie. Zbliża się doroczne święto przyjścia na świat Chrystusa Pana. To święto o tak wybitnym charakterze rodzinnym. Każdy z bliska i zdaleka wszelkimi siłami stara się, by w wieczór wigilijny znaleźć się, jeśli nie w kole rodzinnym, to w każdym razie w gronie osób najbliższych i razem z niemi zasiąść do stołu wigi-

lijnego, przełamać się opłatkiem. Niech się w dniu tym złączą w wielkie rodziny katolickie nasze Stowarzyszenia, niech zgromadzi je do „Ogniska“ chęć przełamania się opłatkiem, złożenia sobie życzeń. Poczujmy się w tym dniu jedną wielką rodziną złączoną wspólnymi ideałami, którym służyjemy wspólną pracą. Niech „Opłatek Stowarzyszeniowy“ rozpali w sercach naszych wielki ogień, który rozgrzewać nas będzie i bodźcem się stanie do dalszych prac, walk i zwycięstw o Królestwo Chrystusa na ziemi.

III. DZIAŁ — SEKCJE.

Sekcja miłosierdzia. Ta sekcja, zwłaszcza w dzisiejszych ciężkich czasach, powinna powstać w każdym Stowarzyszeniu naszym. Potrzebujących duchowo czy materialnie znajdziemy moc na każdym kroku, w każdym środowisku, tylko my właśnie powinniśmy ich poszukać i dłoń pomocną do nich wyciągnąć. Z okazji święta Bożego Narodzenia nie zapominajmy o rodzinach najbiedniejszych, gdzie może chłодно i głodno będzie nawet w tym dniu, a łza żalu i goryczy zakręci się w oku i rodziców i dziatwy. Zaoszczędźmy im tego, zawczasu już zorganizujemy w Stowarzyszeniu jakąś zbiórkę na rzecz Wigilji dla najuboższych, niech każdy da co może: grosz jakiś, czy produkt spożywczy, czy coś z ubrania. A bezdomnych i opuszczonych przygarbijmy i zaprośmy do naszego, chociażby skromnego stołu wigilijnego. Niech w dniu tym, w którym Bóg okazał tak niepojętą miłość dla człowieka, że Syna swego mu dał, szeroko otworzą się dusze wszystkich, niech zapali się i w naszych sercach miłość bliźniego i łzę otrze z oczu najnieszczęśliwszych. A z okazji przyścia na świat Dzieciny Bożej pomyślmy i o dziatwie, może da się zorganizować chociażby skromna choinka dla dzieci, niech i one mają trochę radości i wesela.

Ale to świadczenie miłosierdzia chrześcijańskiego niech nie będzie tylko odświętne. Zima idzie, a z nią dużo biedy, nędzy, choroby. Zorganizujmy się tak, by stale, przez cały rok roztoczyć opiekę nad potrzebującymi. Wybierzmy z pośród siebie kilka osób, coś w rodzaju zarządu sekcji miłosierdzia, które obmyślą sobie cały plan działania, zorganizują całą akcję niesienia pomocy biednym, a więc dowiedzą się, kto jest potrzebujący na terenie parafji, odwiedzą te osoby i sprawdzą, czy rzeczywiście ta pomoc jest potrzebna i jakiego rodzaju, wciągną do współpracy cały szereg osób czy z naszego Stowarzyszenia, czy z innych organizacji parafjalnych, czy też osoby niestowarzyszone i czuwać będą nad tem, by potrzebna pomoc była stale okazywana. A co mamy robić? Zajrzyjmy do katechizmu, znajdziemy tam 7 uczynków miłosierdzia eo do duszy i co do ciała, obowiązują one nas wszystkich i powiedzą nam co czynić mamy, a jak czynić, to podszeplnie nam miłość bliźniego i rada osoby, która na czele naszej sekcji stanie. Niech daje każdy co może: modlitwę, dobre słowo, trochę czasu, własną pracę, grosz, kawałek chleba, przydziełek, a zawsze dużo serca — bo na to stać każdego, a wielu ludziom tego braknie.

— POPIERAJ POLSKI HANDEL! —

Druchny i Druhowie!

Spółeczeństwo polskie przeżywa kryzys gospodarczy! Przed światem stoi widmo ciężkiej, najcięższej może od czasów wojny zimy. Zmniejszenie obrotu, taniość produktów wiejskich, a jednocześnie bieda coraz wyraźniej i częściej zagładająca do domów naszych. Wciąż słyszymy słowo: ciężko. W tej sytuacji, przeżywanej przez wszystkie państwa całego świata, Polska ma też swój ciężki udział. Powinniśmy więc, tak jak i inne państwa, zorganizować jednolity front walki gospodarczej. W chwilach niebezpieczeństwa wszyscy winni się łączyć, ku wspólnej obronie. Połączymy się i my.

Wszak chodzi o nasz byt.

Dlatego wzywamy Was druchny i druhowie do popierania wytwórczości polskiej. Kupowania tylko wyrobów krajowych, popierania polskiej pracy, polskiego przemysłu i polskiego handlu, organizowanie i popieranie polskiej spółdzielczości. Niech w rękę Polaka znajdą się polskie towary za polskie pieniądze. Tylko samoobrona, tylko wzajemne wspieranie się dopomoże nam do wybrnięcia z ciężkiej sytuacji. Ale do tego potrzeba dobrze zrozumianego wysiłku całego społeczeństwa. Więc trzeba nam mocniej zewrzeć szeregi. Łącz się! Niech hasłem dnia dzisiejszego stanie się:

„SWÓJ DO SWEGO PO SWOJE!“

DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY

I. DZIAŁ OGÓLNO-ORGANIZACYJNY.

Ks. Dyrektor Franciszek Kafarski wraz z Ks. Dyr. Bolesławem Maciejowskim w miesiącu październiku i listopadzie odbyli konferencje z Ks. Ks. Dziekanami w Grodnie, Sokółce i Białymstoku, oraz wzięli udział w Zjeździe Ks. Ks. Dziekanów z części woj. Nowogródzkiego w Lidzie i powiatu Wileńsko-Trockiego w Wilnie.

Ks. Dyr. Bolesław Maciejowski wziął ponadto udział w konferencji dekanalnej w Głębokiem oraz zwizytował S.M.P. w Gudohaju.

Instruktorzy Związku w m-cu listopadzie odwiedzili następujące S.M.P. w mieście Wilnie:

S.M.P. im. „Młoda Polka“, im. Emilji Plater, im. Marji Konopnickiej, im. Wandy Malczewskiej, im. Zofji Chrzanowskiej, im. Elizy Orzeszkowej, im. Henryka Sienkiewicza, im. Księżny Dąbrówki, im. Ks. Piotra Skargi, im. Adama Mickiewicza, im. św. Alojzego, im. Tadeusza Kościuszki, im. św. Stanisława Kostki, im. Kr. Władysława Jagiełły, im. Władysława Syrokomli.

Instruktorzy Związku ponadto odwiedzili S.M.P.: w Oszmianie, Żupranach, Kopcewiczach, Piotrowiczach, Cudzieniskach (dwukrotnie), Gudohaju, Węstawieniętach, Szutowiczach, Holszanach, Krzywiczach, Motykach, Żołudku, Lipniskach, Subotnikach, Gieranonach, Zabłociu, Naczy, Koleśnikach, Ejszyszkach, Butrymańcach, Bezdanych, oraz byli obecni na wystawach P. R. w Dubrowie, Lidzie, Woronowie, Iwju, Szczuczynie, Antonowie, Smorgoniach, Oszmianie, Prozorokach, Głębokiem, Mołodecznie.

Referent Przystosowania Rolnego Związku p. Leonard Dyakowski w miesiącach sierpniu, wrześniu i październiku odwiedził następujące Stow. Młodz. Pol.:

1) w Rykontach — 2.VIII. 2) w Lebidziewie — 15.VIII. 3) Mołodecznie — 15.VIII. 4) w Chożowie — 16.VIII. 5) w Oborku 16.VIII. 6) w Rakowie — 17.VIII. 7) w Dubrowie — 18.VIII. 8) w Radoszkowiczach — 18 i 19.VIII. 9) Odprawa przodowników S.M.P. pow. Wileńsko-Trockiego w Bukiszkach w dn. 28.VIII 1931 r. 10) Odprawa przodowników i wyświęcenie Ogniska S.M.P. w Wornianach w dn. 30.VIII. 11) Odprawa przodowników w N.-Trokach w dn. 6.IX 1931 r. 12) S.M.P. w Kiem eliszkach w dn. 8.IX. 13) w Czarnym-Borze — 13.IX. 14) w W.-Solęcznikach — 13.IX. 15) w Wilejce powiatowej — 20.IX. 16) Odprawa przodowników w Wilejce pow. w dn. 20.IX. 17) S.M.P. im. Syrokomli w Wilnie — 24.IX. 18) Odprawa przodowników w Mołodecznie w dn. 27.IX. 19) S.M.P. w Suderwie w dn. 4.X. 20) w Suderwie w dn. 11.X. 21) Udział na wystawie szkół rolniczych w Bukiszkach w dn. 11.X. 22) S.M.P. Wiszniewie k/Świra, Niestaniszkki, Danuszew i Wojstom w dn. 18.X. r. b w Wiszniewie. 23) S.M.P. w Rukójniach w dn. 25.X. 24) Odczyt na Akademji ku czci Chrystusa-Króla w dn. 25.X — w Miednikach Królewskich. 25) S.M.P.: Rykonty, Stare i Nowe Troki, Biała-Waka i Landwarów na wystawie w N.-Trokach w dn. 28.X r. b. 26) S.M.P. w Rzeszy w dn. 1.XI.

P. Referent Samuel Kostrowicki w dniach 15 i 16.X wziął udział w posiedzeniu Powiatowej Komisji Sędziowskiej w Wilnie i Mołodecznie.

Okręg Wileński.

Pow. Wileńsko-Trocki.

Druh Podinstruktor na pow. Wileńsko-Trocki odwiedził w związku z zakończeniem konkursów p. r. w październiku następujące S.M.P.: Mejszagoła, Korwie, Paciuny, Żarnowogi, Jaszuny (dwukrotnie), Worniany, Nowe Troki, Stare Troki, Niemenczyn, Kalwarja.

Okręg Białostocki.

Pow. Białostocki.

Pan Instruktor odwiedził następujące S.M.P.: Krypno ż., Długoleka m., Zastocze m. i ż., Pęskie m. i ż., Wasilków m. i ż., Białystok-Fara m. i ż. (dwa razy). Ponadto p. Instruktor brał udział w wystawach lokalnych P. R. w Choroszcy, Turośni Kościelnej, Juchnowcu, Klewinowie, Krypnie, Długolece i Zastoczcu. Pan Instruktor brał udział w pracach Powiatowej Komisji Sędziowskiej.

Druh Podinstruktor w m-cach października i wrześniu odwiedził S. M. P. w Jaświłach (trzykrotnie), Maciesze (dwukrotnie), Jasionówka (dwukrotnie), Słomianka (dwukrotnie), Kamionka, Brzozowa (trzykrotnie), Goniądz (dwukrotnie), Michałowo, Mońki (dwukrotnie), Roztołty, Klewinowo, Juchnowiec (dwukrotnie), Choroszcz, Knyszyn (dwukrotnie), Turośń Kościelna, Zastocze, Długoleśka, Penskie, Wasilków (czterokrotnie).

Pow. Sokólski.

Pan Instruktor na pow. Sokólski w m-cu października odwiedził następujące S. M. P.: Genjusze (dwa razy), Bogusze (dwa razy), Klimówka, Odelsk, Ogrodniki zast., Sidra, Majewo, Janów, Dąbrowa, Suchowola. Pokośna, Nowy Dwór, Sokółka (czterokrotnie).

* * *

W ciągu roku 1931 powstały i zostały zarejestrowane w Związku Młodzieży Polskiej w Wilnie Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w następujących miejscowościach: *Powiat Dziśnieński* Bobrowszczyzna m. i ż., Parafjanów m. i ż., Prozoroki m., *Powiat Wołkowyski* Hniezno m., Mścibów ż., Krzemienica m. i ż., Piaski ż., Porozowo ż., Wołkowysk ż., Bohdzie m. i ż., *Powiat Święciański* Kiemieliszki m., *Powiat Braślawski* Gajdy m., Pelikany m., *Powiat Białostocki* Barszczew ż., Brzozowa m. i ż., Dolistów m. i ż., Jaświły m. i ż., Jasionóweczka m. i ż., Kalinówka m. i ż., Knyszyn m. i ż., Niewodnica m. i ż., Protasy m. i ż., Rogowo ż., Rogowo-Dwór m. i ż., Studzianka ż., Supraśl ż., Suraż ż., Uhowo m. i ż., Żółtki ż., Zabłudów m. i ż., *Powiat Szczuczynski* Dziembrów m. i ż., *Powiat Postawski* Wołkołata m. i ż., Wesołucha m. i ż., *Powiat Grodzieński* Brzostowica Mała ż., Hoża m. i ż., Kamionka m., Przewałka m. i ż., Porzecze ż., Strzelce m., *Powiat Mołodeczański* Mołodeczno m. i ż., Radoszkowicze m. i ż., *Powiat Wileńsko-Trocki* Osieniki m. i ż., Rudniki m. i ż., Stare Troki m. i ż., Worniany m. i ż., Połuknia m., *miasto Wilno* im. Adama Mickiewicza m. w parafji Niepokalanego Poczęcia Najśw. Marji Panny.

Sprostowanie. -- Redakcja „Wiadomości A. K.” wyjaśnia, iż w numerze 3 (sierpień — wrzesień) mylnie podano w dziale sprawozdawczym jakoby druh podinstruktor na powiat Oszmiański odwiedził S. M. P. w Dokurniszkach trzykrotnie. Błąd powstał wskutek mylnego poinformowania Związku przez b. Druha Podinstruktora Szuliniewicza.

Dział P. R.

I. W miesiącach października i listopadzie 1931 r. odbyły się wystawy konkursowe p. r. W następujących terminach i miejscowościach: 1) w Prozorokach w dniu 12-X 1931 r.; 2) w Parafjanowie w dniu 13-X 1931 r.; 3) w Hermanowiczach w dniu 15-X 1931 r.; 4) w Głębokiem, Widzach, Dubrowie i Wiszniewie w dniu 18-X 1931 r.; 5) w Mejszagole, Opsie i Lidzie w dniu 19-X 1931 r.; 6) w Jaszunach, Kobylniku, Werenowie i Grandziczach w dniu 20-X 1931 r.; 7) w Mołodecznie i Iwju w dniu 21-X 1931 r.; 8) w N-Pohoście i Wornianach 22-X 1931 r.; 9) w Tylży, Szczolnie, Duniłowiczach i Budślawiu w dn. 25-X 1931 r.; 10) w Postawach, Podbrodziu i Mielegianach w dniu

26-X 1931 r.; 11) w Brasławiu, Święcianach (Rejonowa) i N-Trokach w dn. 28-X 1931 r.; 12) w Hoduciszkach, Niemenczynie i Szczuczynie (Lidzkim) w dn. 29-X 1931 r.; 13) w Antonowie (pow. Oszmiański) w dniu 1-XI 1931 r.; 14) w Smorgoniach i Duksztach w dniu 4-XI 1931 r.; 15) w Oszmianie, Swirze, Ignalinie i Białymstoku w dniu 5-XI 1931 r.; 16) w Święcianach (powiatowa) w dniu 8-XI 1931 r.

Scisłych danych dotyczących zorganizowania wystaw na terenie powiatów Sokólskiego, Wołkowyskiego i częściowo Grodzieńskiego narazie brak; będą one podane później.

Zespoły Konkursowe które przybyły na wystawy, otrzymały nagrody w postaci narzędzi rolniczych bądź przedmiotów domowego użytku, wględnie otrzymali kwity opiewające na pewną kwotę, za którą konkursistki i konkursowicze nabyli osobiście potrzebne im przedmioty w Syndykacie rolniczym.

II. Dotychczas Związek Mł. Pol. otrzymał sprawozdanie z dwóch miejscowości o wykonaniu polecenia związku z dnia 15-IX rb. L. 3565/31. w sprawie urzędzenia wystaw konkursowych we własnych ogniskach, na terenie swego S. M. P. *Takie sprawozdania nadesłały S. M. P. żeńskiej i męskiej w Brasławiu i Piotrowiczach (pow. Oszmiański).*

Stanowisko wymienionych S. M. P. w poruszanej sprawie — zasługuje na uznanie.

III. Według posiadanych dotychczas informacji, najbardziej estetycznym i starannym urządzeniem wystaw konkursowych wyróżniały się: 1) S. M. P. Ławaryszki i S. M. P. Gierwiaty na wystawie w Wornianach (pow. Wileńsko-Trocki). 2) S. M. P. Niestaniszkki, Wiszniew k/Świra, Danuszew i Wojstom na wystawie w Wiszniewie k/Świra; 3) S. M. P. żeńskiej w Juchnowcu; 4) S. M. P. w Turośni-Kościelnej.

IV. Zasługuje na uznanie stanowisko zespołów konkursowych S. M. P. w Jaszunach, Rukojniach, Rudominie, Taboryszkach i Czarnym Borze, które po skończonej wystawie konkursowej w Jaszunach, odbytej w dniu 20-X 1931 r. przywiezione na wystawę eksponaty ofiarowały na rzecz bezrobotnych.

INSTRUKCJE ZWIĄZKU.

I. DZIAŁ OGÓLNO-ORGANIZACYJNY.

„Opłatek“ Zbliża się święto Bożego Narodzenia. Dorocznym obyczajem Stowarzyszenia zasiada do wspólnego opłatka, aby w ten sposób podkreślić swoją ścisłość organizacyjną i braterskie uczucia ożywiające wszystkich druhów i wszystkie druchny. Aby jednak uroczystość wspólnego opłatka wypadła jaknajpoważniej trzeba go umiejętnie przygotować. Poniżej podajemy program, a jednocześnie sposób zorganizowania „Opłatka“.

Organizację winien przeprowadzić Zarząd S. M. P.

Na program uroczystości, która winna nosić charakter ściśle wewnętrzny (tylko Patronat i S. M. P.) złożą się:

1. Przybycie św. Mikołaja z podarkami. Przyczem podajemy następujący sposób zorganizowania tego punktu. Ktoś przebiera się za

św. Mikołaja i w swojej torbie przynosi podarunki. Podarunki możliwie najskromniejsze i upiększone jakimś wesołymi wierszykami, czy powiedzeniami. Np. któremuś druhowi daje święty Mikołaj zawiniętą paczkę i mówi: Jest tu druh Józek, czy Wacek, który uważa się za bohatera i jemu św. Mikołaj przyniósł podarek — okazuje się dostał artystycznie wykonany medal — ale z kartofla. Ten punkt uroczystości winien być więc możliwie wesoły. Nie wątpimy, iż w każdym Stowarzyszeniu znajdą się siły do wykonania tego.

2. Następuje uroczystość łamania się opłatkiem i składania życzeń.

3. Chór S. M. P. wykona kolendy.

4. Kółko oświatowe przygotowuje i odczyta (lub lepiej wydeklujuje) legendy o Bożem Narodzeniu. Deklamację taką można bardzo mile i nastrojowo urządzić. Robi się tak: Na scenie lub w kącie „Ogniska“ urządza się żywy obraz. Jedna z osób biorących udział w żywym obrazie, lub też ktoś za sceną „opowiada“ jakąś legendę o Bożem Narodzeniu. Musi to być jednak ktoś, kto umie mówić nastrojowo.

5. Na zakończenie można urządzić gry i zabawy towarzyskie.

„**Choinka dla najbiedniejszych dzieci**“. Niezależnie od „Opłatka“, który jest świętem ściśle wewnętrznym, powinny Stowarzyszenia pomyśleć o zorganizowaniu choinki dla najbiedniejszych dzieci swojej wsi lub miasteczka. Pamiętać bowiem musimy, że święto Narodzenia Pańskiego jest świętem miłości i radości dla całego świata, dla całego stworzenia. Więc, gdy my będziemy mile spędzać czas w ciepłych „Ogniskach“ i domach prywatnych, niech i najbiedniejsi z pośród nas znajdą wśród nas ciepłe braterskie przyjęcie.

Choinkę taką należy zorganizować w ten sposób.

1-mo Urządzić zbiórkę wśród bogatszych obywateli danej miejscowości, prosząc o ofiarowywanie możliwie rzeczy codziennego użytku jak ubranka dziecinne, obuwie. Jeśli jednocześnie uzbiera się drobną chociażby sumę pieniężną, zakupić trochę zabawek lub łakoci.

2-do Zaprosić rodziców i dzieci najbiedniejszych na oznaczony dzień i godzinę.

3-tio W „Ognisku“ ustawić ubraną świecidełkami i świeczkami choinkę.

4-to Zorganizować rozdawnictwo zebranych podarunków przez świętego Mikołaja.

5-to Zorganizować gry i zabawy dla dzieci przeplatane śpiewaniem kolend. Można urządzić jakiś króciutki żywy obraz lub przedstawienie jasełkowe.

Oczywista wszystko to co tu podajemy zależy od warunków lokalnych. Pożądaniem jednak byłoby, aby każde Stowarzyszenie w obszerniejszych czy skromniejszych ramach „Choinkę“ zorganizowało.

Zbieranie znaczków pocztowych na misje. W programie pracy na miesiąc listopad dla kółek Misyjnych podaliśmy zbieranie znaczków pocztowych na misje. Jednak nie należy ograniczyć się do zbierania znaczków wpośród siebie, ale zorganizować akcję w ten sposób, aby objąć całą okolicę. W tym celu druhowie, lub drużyny należące do kółka misyjnego podzielą między siebie poszczególne mieszkańców swojej okolicy, obejdą ich wszystkich i poproszą o nieniszczenie znaczków pocztowych, które otrzymują wraz z listami, a zachowanie ich.

Co pewien czas druhowie lub druchny będą obchodzić swoje regiony, i zbierać zachowane w ten sposób znaczki i składać je u przewodniczącego kółka. Zebrany w ten sposób materiał, przyczem należy uważać, aby znaczki nie były uszkodzone (oberwane ząbki, przetarty papier i t. p.), segreguje się, wiąże w paczki po sto sztuk i wysyła do Wilna do Sodalicji im. św. Piotra Klavera z dopiskiem S.M.P. w..... przysyła tyle to znaczków na misje.

Kółka misyjne nie powinny ograniczać się tylko do zbierania znaczków. Należy pamiętać o tem, że misjonarze mają duże trudności i w innych dziedzinach. Dla tego też należy organizować zbiórki bielizny i ubrań. Oczywiście, o ile to w danem Stowarzyszeniu jest możliwe.

Czytania izbowe. W programie pracy dla kółek kulturalno-oświatowych podaliśmy urządzenie t. zn. czytań izbowych. Obecnie wyjaśniamy jak takie czytania mają się odbywać. Kolejno wyznaczony członek kółka kulturalno-oświatowego bierze z biblioteki książkę lub z czytelni gazetę (przyczem kółko musi się naradzić nad tem jaka książka, czy gazeta będzie się podobała) i idzie na wieś lub do miasteczka, do poszczególnych z góry umówionych domów. Najlepiej tam gdzie zbierają się prządki. Po porozumieniu się z gospodarzem danej izby, rozpoczyna czytanie przyniesionej ze sobą książki lub gazety. W ten sposób nie odrywając nikogo od pracy może nietylko umilić pracującym czas, ale i przynieść im dużą korzyść przez czytanie rzeczy ciekawych, które ich będą interesowały.

Związek poleca wszystkim kółkom kulturalno-oświatowym rozpoczęcie tego rodzaju pracy, jako niewymagającej żadnych kosztów, a mogącej przynieść dużo korzyści zarówno dla S. M. P. jak i całego społeczeństwa wiejskiego. Należy jednak czytania izbowe dobrze przedtem zorganizować, aby nie zniechęcić starszych i młodzieży.

- 1-mo trzeba wyznaczyć znanych z dobrego czytania i punktualności druhów lub druchny.
- 2-do wybrać odpowiednią ciekawą książkę lub gazetę.
- 3-tio umówić się dokładnie z gospodarzami poszczególnych domów w których czytania izbowe będą się odbywały.

Rewizja księgowości. Zbliża się okres Zebrań Walnych i rachunku sumienia z całorocznej pracy. Komisje Rewizyjne S.M.P. powinny przystąpić do rewizji księgowości. Rewizja dotyczyć winna głównie ksiąg kasowych, nie powinna jednak pomijać i protokółarzy, spisu członków, biblioteki i czytelni. Członkowie komisji rewizyjnej powinni zbadać całokształt działalności Stowarzyszenia w ciągu roku. A więc:

- 1-mo w księdze kasowej sprawdzić dokładnie dochody, rozchody i stwierdzić jakie jest saldo (to jest suma, która powinna pozostać w kasie). Sprawdzić czy księgi kasowe były dobrze i czysto prowadzone. Czy składki były regularnie ściągane, jeżeli nie to dlaczego.
- 2-do Sprawdzić czy wszystkie protokoły zebrań Zarządu i Plenarnych są wpisane do protokółarzy.
- 3-tio Sprawdzić stan biblioteki. Ile osób korzystało z biblioteki. Ile razy każda książka była wypożyczona. Jak była prowadzona

księga wypożyczeń. Czy katalog biblioteki zgadza się ze stanem faktycznym książek w bibliotekach.

4-to Jak była prowadzona czytelnia. Ile pism prenumerowano.

Po dokonaniu rewizji Komisja Rewizyjna powinna spisać protokół, który będzie odczytany na Walnem Zebraniu.

Sprawozdania Zarządów na Walne Zebrania. Zarządy Stowarzyszeń już powinny przygotowywać sprawozdania ze swojej działalności na Walne Zebrania S. M. P. Sprawozdanie takie powinien opracować sekretarz w porozumieniu z całym Zarządem. Sprawozdanie powinno zawierać następujące punkty:

1. Skład Zarządu
2. Jakie zmiany zaszły w składzie zarządu w ciągu roku
3. Ile było Zebrań Zarządu i Plenarnych
4. Co zrobiło się w dziedzinie pracy religijnej, kulturalno-oświatowej, rolniczej, p. w. i w. f. (święta, rekolekcje, obchody, przedstawienia, odczyty, biblioteka, zespoły p. r., kursy, zawody, ćwiczenia)
5. Jakie są wnioski Zarządu do pracy na rok przyszedły.

Sprawozdania roczne do Związków. Wkrótce, jak co roku, Związek wyśle do Stowarzyszeń blankiety sprawozdań rocznych. Zwracamy uwagę zarządom S. M. P. na szczegółowe i ściśle wypełnienie blankietów, gdyż chodzi tu o sprawdzenie dorobku Stowarzyszenia w ciągu roku. Stowarzyszenia tymczasem popełniają częste błędy wskutek mało skrupulatnego wypełniania blankietów. Najczęściej powtarzającym się błędem jest podawanie ilości przeczytanych książek. I tak np. Stowarzyszenie podaje, że w ciągu roku przeczytano 10 książek. Stowarzyszenie liczy 30 członków. Czy to możliwe? Okazuje się, że istotnie, tylko dziesięć książek wzbudziło zainteresowanie młodzieży, ale za to książki te przeczytali wszyscy członkowie. A więc ogólna liczba przeczytań wynosi 300 a nie dziesięć. Dla uniknięcia tych i tym podobnych błędów Związek przypomina i poleca, aby sprawozdania roczne wysyłane do Związku były wypełnione na posiedzeniu Zarządu i Komisji Rewizyjnej w obecności członków patronatu. Przyczem należy położyć nacisk na bardzo skrupulatne wypełnienie wszystkich rubryk.

Kółka Abstynenckie. Koło Księży Abstynentów Archidiecezji Wileńskiej złożyło na ręce Związku 200 złotych na biblioteki dla kółek abstynenckich w S. M. P. Wobec powyższego związek poleca wszystkim kółkom abstynenckim nadesłać do Związku zgłoszenia na biblioteczkę. Dopiero po otrzymaniu zgłoszenia Związek biblioteczek antyalkoholowe będzie wysyłał.

Spis ludności. W dniach 8 i 9 grudnia odbędzie się w całej Polsce powszechny spis ludności. Jest to zjawisko niecodzienne i w życiu państwowym polskim bardzo ważne. Dla tego Związek Młodzieży Polskiej w Wilnie poleca wszystkim Stowarzyszeniom wzięcie jaknajczynniejszego udziału zarówno w pracach spisowych, aby ułatwić czynnikom rządowym to zadanie, jak i w samym spisie przez to, aby podawać dane jaknajbardziej zgodne z istotnym stanem rzeczy. Szczególniejszy nacisk należy położyć na ścisłość podawanych informacji. Często się bowiem zdarza, jak tego dowiódł poprzedni spis ludności, że obywatel

podlegający spisowi nie wie jak odpowiadać na pytania komisarza spisowego. Np. istnieje takie pytanie: jaki jest język ojczysty? I na to pytanie odpowiadają bardzo często: „tutejszy“. „My mówimy językiem tutejszym“. Należy wyjaśnić, iż języka „tutejszego“ nie ma. Język używany na naszych ziemiach, jest jedną z gwar języka polskiego, tak jak gwara góralska, mazurska, kaszubska, jest więc językiem polskim. Odpowiedź więc na to pytanie powinna być sprecyzowana: mówię po polsku. Jeżeli ktoś z druhów używa w domu języka niemieckiego, powinien powiedzieć: po niemiecku. W każdym wypadku odpowiedź powinna być jasna i wyraźna.

Wobec tego, że termin spisu już zbliża się, polecamy Zarządowi S. M. P. na zebraniach plenarnych poruszenie tej sprawy. Należy wyjaśnić młodzieży:

- 1-o znaczenie spisu,
- 2-o znaczenie pracy dla spisu (jest to praca dla państwa i druhowie jeżeli zostaną do tego wezwani powinni wziąć w niej udział),
- 3-o jak należy odpowiadać na pytania komisarzy spisowych.

Uniform. S. M. P. jako organizacja wybitnie podkreślająca swój charakter religijno-społeczny posiada swój uniform.

W każdej organizacji uniform jest jej ozdobą i przez noszenie uniformu organizacyjnego podkreśla członek S. M. P. swoją przynależność do tej wielkiej rodziny, jaką jest nasza organizacja.

Druchny i Druhowie często na swych zebraniach, oraz odczytach i pogadankach poruszacie tematy jak: odwaga swych przekonań religijnych, szerzenie i sposób wprowadzenia w życie idei S. M. P. W słowach waszych daje się odczuć chęć służenia Chrystusowi. Skarżycie się iż nie wiecie jak to czynić, zapominając o jednym ze sposobów, tak łatwym i przystępnym dla każdego — działać przez uniform.

Dlaczego tak nie jest — niech każdy sobie w sumieniu odpowie.

Tłumaczenie, brakiem pieniędzy, niepraktycznością uniformu naszego lub inne wady, nie wytrzymują krytyki, bo mundury są praktyczne i gustowne.

Pieniądze na zakup. chociażby czapek S. M. P., zawsze się znajdują. Tylko więcej dobrej woli i zrozumienia dla wspólnej sprawy.

Kursy ratownictwa i higieny. Druchny i Druhowie! Korzystajcie z okazji, możecie zacząć organizować kursy ratownictwa i higieny, które Wam bardzo w życiu codziennym się przydadzą, a jakże często będziecie mogli przyjść z pomocą bliźnim i ulżyć ich cierpieniom, a może często uratować życie.

Oto program kursu: 1. Anatomja i fizjologia. 2. Przepisy higieniczne. 3. Apteczka podręczna. 4. Postępowanie w wypadkach: omdlenia, apopleksji, udaru słonecznego, porażenia piorunem, epilepsji, oparzenia, odmrożenia, utopienia, zaccadzenia. 5. Aseptyka. 6. Krwotoki. 7. Złamania. 8. Zatrucia. 9. Uwięznięcia przepukliny. 10. Zwicnięcia. 11. Bandażownictwo. 12. Transport chorych. 13. Urządzenie pokoju chorego. 14. Pielęgnowanie chorego.

Przed rozpoczęciem kursu należy przygotować: 4 bandaże płócienne, 1 nosze, linkę długości 3 metry, 4 duże chustki najlepiej płócienne.

ne. Kurs ma trwać 6—10 dni na następujących warunkach: zwrot kosztów podróży, Instruktora, mieszkanie, utrzymanie i pięć złotych dziennie. Zgłoszenia na kurs nadsyłajcie do Związku.

Kursa dla Zarządów. Związek Młodzieży Polskiej w miesiącu listopadzie i grudniu 1931 r., oraz w styczniu, lutym i marcu 1932 r. organizuje Kursa dla Zarządów S. M. P. w następujących miejscowościach: 30.XI. 31 r. w Hajdunach, 30.XI 31 r. w Osiennikach, 2.XII 31 r. w Ławaryszkach, 5.XII 31 r. w Konstantynowie, 7.XII 31 r. w Wornianach, 8.XII 31 r. Szemetowszczyźnie, 9.XII 31 r. w Gierwiatach, 11.XII 31 r. w Świrze, 13.XII 31 r. w Niestaniszkach, 15.XII 31 r. w Wiszniewie, 17.XII 31 r. w Wojstomiu, 19.XII r. w Danuszewie, 12.XII 31 r. w Michaliskach, 15.XII 31 r. w Świrankach, 18.XII 31 r. w Kiemieliskach, 4.I 32 r. w Białej Wacie, 6.I 32 r. w Landwarowie, 9.I 32 r. w Rykontach, 11.I 32 r. w Nowych Trokach, 13.I 32 r. w Rudziskach, 16.I 32 r. w Połukni, 22.I 32 r. w Czarnym Borze, 26.I 32 r. w Jaszunach, 29.I 32 r. w Taboryszkach, 1.II 32 r. Onżadowie, 4.II. 32 r. w Miednikach, 5.II 32 r. w Rukojniach, 11.II 32 r. w Rudominie, 15.II 32 r. w Suderwie, 16.II 32 r. w Korwiach, 20.II 32 r. w Olanach, 22.II 32 r. w Podlasiu, 24.II 32 r. w Jęczmieniskach, 27.II 32 r. w Sużanach, 2.III 32 r. w Niemenczynie, 3.III 32 r. w Rzeszy, 11.III 32 r. w Nowo-Wilejce, 12.III 32 r. Żwirblach, 13.III 32 r. w Pryciunach, 14.III 32 r. w Bezdanach.

II. DZIAŁ ROLNY.

Stoimy na przełomie pracy w przysposobieniu rolniczym: skończyliśmy pracę w roku 1931 i rozpoczęliśmy nowy okres pracy konkursowej na rok 1932.

Związek Mł. Pol. jest zdania, że wszystkie pragnienia i siły wasze Młodzieży — winny być skierowane na doskonalenie sposobu pracy w S. M. P.

W tem dążeniu musicie opierać się na przykładach i doświadczeniu z pracy lat poprzednich.

Według dotychczas posiadanych informacji z wystaw rejonowych i powiatowych, zespoły konkursowe S. M. P. zwracały na siebie ogólną uwagę — jak liczebnością, tak również — estetyką w urządzeniu wystawy, oraz swym własnym wyglądem — dzięki przybyciu na wystawę w uniformach S. M. P. Związek stwierdza lepszy pod tym względem stan w roku bieżącym od roku ubiegłego, aby podkreślić potrzebę ustawicznego dążenia do tem większej doskonałości w przyszłości.

W stosunku do zakończenia pracy konkursowej w roku bieżącym, Związek Młodzieży Polskiej wypowie swe ostatnie słowo — później, mianowicie: po otrzymaniu ze wszystkich S. M. P. sprawozdań o zorganizowaniu wystaw lokalnych w ogniskach własnych względnie w innym odpowiednim na ten cel lokalu w myśl pisma ogólnego Związku z dnia 15-IX rb. L. 3565/31. Dotychczas wpłynęły do Związku sprawozdania z urządzonych tego rodzaju wystaw tylko w S. M. P. żeńskiej i męskiej w Brasławiu i Piotrowiczach. *Każde jednak S. M. P., które prowadziło w r. bież. konkursy rolnicze, winno wystawę lokalną urządzić i sprawozdanie nadesłać.*

Równoległe z powyższym, w dążeniu do doskonalenia pracy w każdym S. M. P. w przysposobieniu rolniczym należy przyjąć za zasadę: 1) aby w każdym S. M. P. był zorganizowany chociażby jeden zespół konkursowy; 2) aby praca w konkursach rolniczych stała na wysokim poziomie.

Wbrew zarządzeniu Związku Młodzieży Polskiej pismem z dnia 10-IX 1931 r. L. 3504/31. o nadesłanie zgłoszeń do konkursów rolniczych do pracy na rok przyszedły 1932, dotychczas pokaźna liczba S. M. P. — zgłoszeń nienadesłała. Termin nadsyłania zgłoszeń upłynął z dniem 20-IX rb., jednak uwzględniając szereg okoliczności — ten termin został sprołagowany, mianowicie: jak wszelkie poprawki i zmiany w stosunku do nadesłanych zgłoszeń, tak również zgłoszenia nowych zespołów konkursowych, mogą być nadsyłane do dnia 20-XI 1931 roku.

Zgłoszenia nadesłane po tym terminie, będą przyjęte, lecz zespół taki będzie wykonywać pracę konkursową we własnym zakresie, pod opieką organizacyjną i fachową — Patronatu i Związku Mł. Pol.

Związek Mł. Pol. jest zdania, że niema podstaw do opóźniania nadsyłania zgłoszeń — chociażby z tego względu, że kilkoletni okres pracy konkursowej dał dostateczne przekonanie o niezaprzeczalnym pożytku tej pracy.

Terminowe nadesłanie zgłoszeń do konkursów świadczy o zorganizowaniu w S. M. P. zespołów konkursowych w odpowiednim czasie. Ta okoliczność ma duże znaczenie dla utrzymania tej pracy na należnym poziomie do końca. Z jednej strony — ten, kto ociąga się i zbyt długo namyśla się na początku drogi — nie daje gwarancji, aby tę drogę przebył i dobrze doszedł do celu, — z drugiej zaś strony, — zorganizowanie na czas zespołu konkursowego ma to doniosłe znaczenie, że członkowie tego zespołu winni przygotować się należyście do pracy.

Praca zespołu w okresie jesiennym polega na przygotowaniu pól konkursowych. Wiele razy było mówiono o tem, gdzie należy wybrać półko konkursowe pod roślinę, którą zamierzacie uprawiać w konkursach, jak i kiedy należy te półko uprawić. Ponieważ czas jest najwyższy do wykonania tej pracy, Związek Młodzieży Polskiej przypomni w głównych zarysach sposób jej wykonania.

1) Wybór miejsca na półko konkursowe: pod uprawę ziemniaków, buraków pastewnych, marchwi pastewnej, kukurydzy — należy wybrać półko w polu. Można z powodzeniem buraki pastewne lub inne wymienione wyżej rośliny siać na tem polu, gdzie zostało w roku bieżącym zdjęte żyto lub inne rośliny pod jednym jednak warunkiem, że gleba musiała być odpowiednio uprawiona. O ile ktokolwiek tego nie zrobił i dopiero teraz ma zamiar wybrać półko, najodpowiedniejsze jest — po kartoflisku.

2) Obszar pól do wszystkich roślin ten sam, co był w roku bieżącym, jedynie półko pod ogródki warzywne na terenie Województwa Wileńskiego, jako nowy temat konkursowy, — ma zawierać 160 metrów kwadratowych, i może być prowadzone w ogrodzie lub w polu.

3) Półko winno być z jesieni należyście obmierzone, opalikowane

i uprawione. Uprawa polega na tem, aby wywieźć na jesieni nawóz, odpowiednio zaorać go, pozostawiając rolę w ostrej skibie (nie bronowane).

Jesienna uprawa pól do wszystkich roślin konkursowych nie wiele od siebie różni się, — tem jedynie, że pod niektóre rośliny, jak buraki i marchew pastewne, — zaorywanie nawozu odbywać się winno z pogłębiaczem, pod niektóre zaś rośliny — bez pogłębiacza.

Na tem skończylibyście pracę w polu z jesieni. Czy można jednak robić przerwę do wiosny w pracy przygotowawczej do konkursów rolniczych — wogóle, jak zmuszeni jesteśmy uczynić to w pracy na roli?

Związek Mł. Pol. wzywa Młodzież do wytężonej pracy w okresie jesiennym i zimowym nad pogłębianiem zrozumienia pożytku pracy w konkursach rolniczych, zamiłowania do tej pracy i pogłębiania wiedzy teoretycznej z dziedziny przysposobienia rolniczego.

Daje się zauważyć iż w wielu wypadkach, Młodzież nie całkiem jasno zdaje sobie sprawę, jaki cel ma przysposobienie rolnicze. Ustawicznie mówimy, że przysposobienie rolnicze, jest to nauka o rolnictwie. Trzeba więc uczyć się rolnictwa; uczyć się praktycznie — na półkach konkursowych przy uprawie roślin i — teoretycznie — przez czytanie książek rolniczych, wysłuchiwanie odczytów, referatów i t. p., na tematy rolnicze — wogóle, a o przysposobieniu rolniczym — w szczególności. Niech ta praca nie przestrasza Młodzieży Stowarzyszonej, pracującej na swym terenie w najbardziej ciężkich warunkach, gdyż osiągnięcie podstawowych wiadomości teoretycznych z dziedziny przysposobienia rolniczego, jest rzeczą łatwą. Każde Stowarzyszenie, najmniej zasobne w gotówkę może nabyć małe książeczki — broszurki o uprawie tej rośliny, która jest stosowana w konkursie. Broszurka taka kosztuje *tylko 50 groszy*, łatwo ją przeczytać, łatwo zrozumieć, łatwo zapamiętać. A jak jest przyjemnie słyseć odpowiedzi na egzaminie konkursowym tej Młodzieży, która jakiegokolwiek książki lub broszurki rolnicze czytała.

W dziedzinie dążenia do osiągnięcia wiedzy teoretycznej, należy zacząć od tego, że:

1) na każdym bez wyjątku zebraniu plenarnem S. M. P., na porządku dnia winna być sprawa przysposobienia rolniczego;

2) na plenarnych zebraniach S. M. P. winny być wygłoszone chociażby krótkie referaty o przysposobieniu rolniczym, dążąc do rozwinięcia możliwie ożywionej na ten temat dyskusji z której najwięcej pozostanie potrzebnych wiadomości w pamięci;

3) o ile brak jest prelegenta do wygłoszenia chociażby krótkiego referatu o P. R., należy na zebraniu przeczytać coś z tej dziedziny, a treść przeczytanego przedyskutować;

4) prelegentów do wygłoszenia referatów o P. R. należy zapraszać z poza stowarzyszenia, dążąc jednocześnie do tworzenia z pośród Młodzieży Stowarzysz. Druhu lub Druha, którzy potrafią wygłosić referat, to znaczy podzielić się głośno na zebraniu swojemi wiadomościami, osiągnięciami z dziedziny P. R. będą dobrymi przodownikami w zespołach konkursowych. Dla wygłoszenia referatu potrzebna jest wiedza, — lecz więcej odwagi cywilnej;

5) należy dążyć, by w każdym S. M. P. była biblioteczka rolnicza. Całkiem dobrą biblioteczkę, zawierającą najbardziej potrzebne wydawnictwa można nabyć za kwotę nie przewyższającą 30-tu złotych;

6) pamiętać należy, że są korespondencyjne kursy Staszycy;

7) Korzystajcie ze szkół rolniczych. Nie każda Druchna i Druh mają możliwość skończyć szkołę rolniczą, chociażby była w sąsiedztwie, lecz każdy może odwiedzić szkołę, obejrzeć wszystkie działy pracy w szkole i osiągnąć pewien zasób wiedzy. Odwiedzanie szkoły rolniczej szczególnie jest wskazaniem w okresie wiosennym i letnim, udając się całym Stowarzyszeniem na wycieczkę.

Wreszcie — słówko wyłącznie o kukurydzy „wczesnej Bydgoskiej“. Próżno ktoś nie wierzy w możliwości prowadzenia w gospodarstwach kultury tej odmiany kukurydzy. Miniony okres letni pracy na roli znowu nie był sprzyjającym: późna wiosna, zbyt wczesne chłody jesienne przeplatane ostremi przymrozkami, a jednak, na wystawach ogólno-rolniczych figurowała kukurydza całkiem dojrzała, otrzymana z uprawy przez S.M.P.

Możliwe, że u kogoś i niedojrzała, lecz to trzeba złożyć w większości wypadków na nieodpowiedni wybór miejsca na siew kukurydzy i cały szereg uchybień przy siewie i pielęgnacji.

Wobec tego — zaleca się:

1) nadesłać do związku po dwa kaczany kukurydzy z plonów roku bież. wzorem lat ubiegłych na wystawę związkową;

2) nadesłać dane dotyczące wysokości plonów zebranej kukurydzy i o przebiegu pracy celem przyznania nagród związkowych dla zespołów kukurydzianych, które najbardziej wyróżniły się w tej pracy.

3) zorganizować zespoły konkursowe do uprawy kukurydzy, gdzie takowe nie są jeszcze zorganizowane i nadesłać zgłoszenia w postaci wykazów imiennych do Związku;

4) wybrać miejsce na półko kukurydziane, odmierzyć 50 m. kw. (najlepiej po ziemniakach na gruntach lekkich lecz dobrze uprawionych) unawozić i zorać przed zimą pozostawiając na zimę rolę w ostrej skibie (nie bronowane).

Pamiętać należy, że w dziedzinie rozpowszechnienia zrozumienia pożytku kultury kukurydzy i możliwości wprowadzenia tej rośliny do gospodarstw rolnych — pracują jedynie i wyłącznie S. M. P. Wynik tej pracy będzie zasługą S. M. P.

Gdy wykonacie powyższe zalecenia Związku, to praca wasza w tym i przyszłym okresie zimowym — będzie ciągła; ustawiczna i owocna.

III. REFERAT ŻENSKI.

Mundurek. Baczność, Druchny! Związek przychyłając się do Waszych próśb wyrażonych na ostatnim Zjeździe Delegowanych w maju b. r. dotyczących mundurka, — postanowił przejść na mundurek ogólnopolski.

Szczegółowy regulamin mundurka możecie nabyć w Składnicy Związkowej — tutaj podajemy tylko ogólne wytyczne:

§ 3. Strój uroczysty Druchny składa się: z kapelusika, bluzki, spódniczki i obuwia. Kolor kapelusika, bluzki i spódniczki — zielonoliwkowy, obuwia czarny. Niebieskie części mundurka mają ten sam odcień, co niebieski kolor w odznace.

a) **Kapelusik** o kroju sportowym. Główka składa się z 6-ciu części. Rondo szerokie na 7 cm. z lewej strony podgięte do góry. Cały kapelusik stebnowany. Dokoła główki kapelusika niebieski otok, związany z prawej strony angielską kokardką.

b) **Bluzka** wolna, wyrzucona na spódniczkę i u góry dwie duże kieszenie zapinane na guziki. Rękawy długie, z boku przy mankietach fałdowane i zapięte na zatrzaski. Kołnierzyk, krawata i mankiety — niebieskie.

c) **Spódniczka** z fałdami po bokach, zaszytymi od wewnątrz na 1 mm., zapinana z boku.

d) **Obuwie i pończochy** czarne.

Podczas gromadnych wystąpień Stowarzyszeń mundurki członków powinny być we wszystkich szczegółach jednolite. Odpowiedzialny jest za to Zarząd Stowarzyszenia.

Celem zachowania strojów ludowych mogą Stowarzyszenia, za zgodą Związku, jako mundurki organizacyjny uznać strój ludowy swojej miejscowości.

Ze słusznych powodów wolno Stowarzyszeniom nosić *chusteczki* zamiast kapelusików. Kolor, jakość, oraz sposób noszenia chusteczek w poszczególnych Stowarzyszeniach powinien być jednolity.

A teraz uwaga Druchny! W tym roku obowiązywać będzie nasz dawny mundurki, tylko Stowarzyszenia nowopowstające lub te Druchny, które zechcą zrobić sobie w tym roku nowy mundurki — niech już robią ten nowy, ogólnopolski, nie zaś dawny. I jeszcze wielka prośba Związku do Was, Druchny, dołóżcie wszelkich starań, by stan przejściowy, to znaczy czas, gdy oba mundurki będą występowały obok siebie, był jak najkrótszy. Od Was to zależy w dużej mierze, postarajcie się, byśmy mogły w jak najszybszym czasie ukazać się na uroczystościach czy Stowarzyszenia, czy Związku w jednolitych, nowych, ogólnopolskich mundurkach.

IV. DZIAŁ P. W.

Trudności w p. w. Ostatniemi czasy otrzymaliśmy z wielu S. M. P. wiadomości, że oficerowie p. w. odmawiają przyjmowania oddziałów S. M. P.

W łączności z tem wyjaśniamy: że postępowanie oficerów p. w. w stosunku do naszej organizacji jest nie słuszne i krzywdzące. Na zasadzie instrukcji przesłanych Zjednoczeniu przez P. U. W. F. i P. W., organizacja nasza ma prawo traktowania jej w zakresie sprawy p. w. narównie z innymi organizacjami. Instrukcje te nie dają Zw. Strzelec-kiemu uprzywilejowanego stanowiska.

Dla tego w każdym wypadku, kiedy komendant powiatowy p. w. odmówi przyjmowania oddziału p. w. złożonego z członków S. M. P., prosimy Sz. patronaty, lub zarządy S. M. P. zwrócić się pisemnie do powiatowego komendanta p. w. o podanie powodów i przepisów (instrukcji P. U.) na podstawie których S. M. P. nie mają prawa do brania udziału w p. w. jako oddzielna organizacja.

O ile pow. kom. załatwi odmownie i nie poda prawnego, oraz faktycznego uzasadnienia, lub też nie udzieli żadnej odpowiedzi, to wówczas prosimy o tem powiadomić Zw. Mł. Polskiej, który wniesie odwołanie, względnie zażalenie do właściwego Okręgowego Urzędu W. F. i P. W.

Koniecznym i pożądanym jest, by odpisy wszelkiej korespondencji w takich wypadkach S. M. P. przesyłały do Zw. Mł. Polskiej.

Ponieważ coraz częściej zdarzają się wypadki atakowania i rozbijania S. M. P. przez Zw. Strzelecki prosimy Sz. patronaty i zarządy S. M. P. o niezwłoczne informowanie Zw. Mł. Polskiej o takich wypadkach.

Do dokładnego opisu zająć prosimy dołączyć pisemne zeznanie świadków naocznych. Sprawy konfliktów ze Zw. Strzeleckim prosimy traktować spokojnie i rzeczowo.

V. DZIAŁ W. F.

Wobec zbliżającego się sezonu zimowego druhowie Naczelnicy i druchny Naczelniczki winni przystąpić do pracy przygotowawczej nad uprawianiem sportów zimowych, jak łyżwiarstwo, narciarstwo i saneczkowanie, a przede wszystkim winni poczynić starania o zaopatrzenie w niezbędny sprzęt Druhów i Druchny. Sprzęt sportowy należy zakupić już wcześniej czy to z sum uzyskanych z gminnych lub powiatowych komitetów W. F. i P. W. czy też z funduszków własnych S. M. P. Zarządy S. M. P. winny dołożyć starań o to by druhowie (zwłaszcza fachowcy jak stolarze, cieśle, stelmachy) własnymi siłami porobili odpowiednie sprzęty, jak saneczki, narty i t. p. dlatego też by takie sprzęty jak narty, umiejętnie były wykonane należy wypisać ze Składnicy Związkowej podręcznik „Domowy wyrób nart” wydany przez majora Zientkowicza, cena takiego podręcznika wynosi z przesyłką około dwóch złotych.

Teraz w żmudne jesienne wieczory można z łatwością gromadnie własnymi siłami i bez nakładu pieniędzy zrobić odpowiedni sprzęt sportowy, by z nastaniem zimy spędzać czas na zdrowej i przyjemnej rozrywce, dlatego też wszyscy druhowie winni przystąpić do pracy przygotowawczej niezwłocznie.

Polecamy również druhom Naczelnikom i druchnom Naczelniczkom by w swoich „Ogniskach” zaprowadzili grę Pin-Ponga, przepisy tej gry podawaliśmy w „Wiadomościach” Związku Wileńskiego Młodz. Polskiej Nr. 12 za m-c grudzień 1930 rok stron. 13. S. M. P., które nie posiadają tego egzemplarza „Wiadomości” mogą go nabyć ze Składnicy Związkowej.

Zimowe Kursa W. F. W nadchodzącym sezonie zimowym zostanie zorganizowanych cały szereg Kursów narciarskich, oraz domowego wyrobu nart. Kursa te są organizowane przez władze wojskowe (Okręgowe Ośrodki W. F.).

Zarządy S. M. P. winny dołożyć starań w doborze i wysłaniu ze swego S. M. P. kandydatów na wspomniane kursa. Terminy kursów, oraz warunki na jakich mogą być przyjęci kandydaci można się dowiedzieć u powiatowych Komendantów P. W. danego powiatu. W tym celu Zarządy S. M. P. winny nawiązać ścisły kontakt z Komendantami Kadr Instruktorskich P. W. i po zaznajomieniu się z warunkami przyjęcia, zgłosić odpowiednich kandydatów na wspomniane kursa. Wszelkie zgłoszenia należy załatwiać na piśmie i odpisy tych pism przysyłać do Związku Mł. Polskiej w Wilnie. Gdyby się zdarzyły wypadki, że Komendanci pow. P. W. nie chcieli udzielać informacji, oraz przyjmować naszych druhów na wspomniane kursa, to obowiązkiem Zarządu jest powiadomić o tem Związek.

KUPUJĄC U POLAKA PRZYCZYNIASZ SIĘ DO ZWALCZANIA KRYZYSU GOSPODAR- CZEGO W POLSCE!

PLAN PRACY NA M-C STYCZEŃ 1932 R.

Dział organizacyjny.

1. W pierwszej połowie miesiąca odbyć zebranie Walne. Przeczytać w tym celu uważnie regulamin i instrukcje w „Wiadomościach“ za listopad i grudzień.
2. Do dnia 20 stycznia wysłać sprawozdanie do Związku.
3. Zaprenumerować pisma Zjednoczenia, Związku i inne (marjologiczne, eucharystyczne, Misyjne i t. p.).
4. Zrewidować pracę zastępów.
5. Wyznaczyć stałe terminy zebrań plenarnych i zarządu.
6. Opłacić składkę do Związku i uregulować wszystkie długi w Związku i gdzieindziej.

Dział kulturalno-oświatowy.

1. Przygotować na zebranie plenarne pogadanki:
  1. „Pierwsze czasy chrześcijaństwa“.
  2. „Powstanie Styczniowe — jako walka o niepodległość Polski“.
2. Ułożyć program pracy kółka oświatowego na cały rok.
3. Sprawdzić czy wyznaczeni druhowie odbywają dyżury w czytelnii.
4. Na zebraniach izbowych czytać nowelki o powstaniu styczniowym.
5. Rozpatrzyć konkurs na najlepszy referat napisany przez druhów w styczniu (patrz program pracy na grudzień).
6. Przygotować obchód Powstania styczniowego.

7. Szykować się do obchodu dnia papieskiego i Imienin JE. Ks. Arcybiskupa R. Jałbrzykowskiego — protektora Związku (oba obchody można połączyć w jeden. Dzień papieski wypada 12 lutego, dzień imienin 6 lutego).

D z i a ł P. R.

1. S. M. P. wydelegują przodowniczkę i przodowników na kurs dla przodowników — o ile w tym miesiącu kurs miał się odbyć.

2. Sprawdzić, czy zorganizowany w Stowarzyszeniu Komitet Konkursowy, jeżeli nie został zorganizowany, to zorganizować.

3. Organizować czytanie i pogadanki na tematy o P. R. i możliwie częściej prowadzić na ten temat dyskusje.

4. Wyszukiwać na swoim terenie Młodzież, która skończyła szkoły rolnicze i wciągać ją do S. M. P. na stanowiska przewodniczących sekcji P. R.

5. Prowadzić pogadanki na temat — o pożytku uprawy kukurydzy „wczesnej Bydgoskiej“, zachęcać Młodzież do przystąpienia do konkursu i organizować zespoły konkursowe do uprawy kukurydzy.

6. Sprawdzić, czy wszyscy uczestnicy zespołu konkursowego trwają na stanowisku wytrwania w pracy do końca; niedbałych zachęcić do wytrwania, o zaszłych zmianach — powiadomić Związek.

D z i a ł P. W. i W. F.

Podany w wiadomościach Nr. 4 za m. październik 1931 r. przewidywany program szkolenia hufców S. M. P. we własnym zakresie pozostaje na m. styczeń 1932 r.

Popierajmy spółdzielnie polskie!

<p>ARCHIDIECEZJALNY ZWIĄZEK TOWARZYSTW DOBROCZYNNOŚCI „CARITAS“</p>
--

Potrzeba, obowiązek i istota Akcji charytatywnej. Akcja charytatywna jest probierzem żywotności życia katolickiego. Jest najlepszym sprawdzianem na ile miłość bliźniego z bożej wypływająca miłości nie jest tylko hasłem lecz czynem, marzeniem lecz rzeczywistością.

Nie trzeba tutaj nawiązywać do słów ewangelji. Stwierdzamy krótko, iż akcja charytatywna jest obowiązkiem:

1. każdego katolika
2. każdego kapłana.

Kodeks Prawa Kanonicznego w kanonach 367 i 469 wyraźnie ten obowiązek podkreśla.

Akcja charytatywna czyli czynna miłość bliźniego oznacza wysiłki podejmowane przez Kościół Katolicki celem ulżenia bliźniemu, będącemu w jakiegokolwiek potrzebie duszy lub ciała, oznacza sprawowanie miłosierdzia chrześcijańskiego, wykonywanie katechizmowych uczynków miłosiernych co do duszy i ciała.

Akcja charytatywna częścią Akcji Katolickiej. Czasy dzisiejsze wymagają nie tylko jednostkowych uczynków miłości bliźniego, lecz także działalności planowej, systematycznej, usilnej i trwałej. Tego nie podobna dokonać bez mobilizacji sił, uczynków, bez ujęcia ich w ramy i karby, krótko mówiąc, bez organizacji. Akcja charytatywna jako część życia katolickiego, jako czyn katolicki na odcinku nędzy ludzkiej wypływa z Akcji Katolickiej i Akcji Katolickiej jest częścią składową. Akcji zaś Katolickiej bez organizacji niema. Stąd wielkie jest pole do pracy dla organizacji Akcji Katolickiej i stąd też potrzeba ustosunkowania organizacji Akcji Katolickiej do akcji charytatywnej jako akcji zorganizowanej.

Organizacja akcji charytatywnej. Akcję charytatywną prowadzą u nas w pierwszym rzędzie Konferencje Św. Wicentego à Paulo, a dalej inne organizacje społeczne, na gruncie zasad chrześcijańskich stojące. Wszystkie wysiłki zorganizowane trzeba ująć w jedno łożysko Akcji Katolickiej. W tym celu powstał na skutek życzeń JE. Ks. Arcybiskupa Romualda Jałbrzykowskiego, Metropolity Wileńskiego Archidiecezjalny Związek Towarzystw Dobroczynności „Caritas“ w Wilnie w styczniu 1931 r. Statut tego Związku ukazał się dnia 25 stycznia 1931 r. w N-rze 2 „Wiadomości Archidiecezjalnych Wileńskich“ i jest osobno do nabycia w Składnicy Związku Młodzieży Polskiej (Wilno, Metropolitalna 1.).

Wydziały Parafjalne „Caritas“. Archidiecezjalny Związek Towarzystw Dobroczynności „Caritas“ w Wilnie między innymi dąży do tego, by akcja charytatywna była zorganizowana we wszystkich parafjach naszej archidiecezji. W tym celu powstać muszą — Wydziały Parafjalne „Caritas“.

Wydział Parafjalny „Caritas“ rządzi się specjalnym regulaminem względnie statutem, który ukazał się łącznie ze statutem Archidiecezjalnego Związku T-w Dobroczynności „Caritas“ i jest formalną podstawą działalności.

Na czele Wydziału stoi Zarząd Wydziału w składzie od 3 do 7 osób. Na czele Zarządu Wydziału stoi miejscowy Proboszcz lub jego zastępca. Przewodniczącym Zarządu Wydziału może być osoba świecka w wypadku gdy stanowiska tego nie obejmie ks. Proboszcz. Osoba świecka zostaje na stanowisko przewodniczącego zamianowana przez ks. Proboszcza.

Jak zorganizować Wydział Parafjalny „Caritas“:

1. Należy zwołać zebranie organizacyjne.
2. W tym celu zaprosić przedstawicieli wszystkich organizacji religijnych, oraz najczynniejsze osoby świeckie z pośród parafjan.

3. Na zebraniu tem należy powołać do życia Wydział Parafjalny „Caritas“.

4. **Porządek dzienny organizacyjnego zebrania Wydziału Parafjalnego „Caritas“:**

1. Zagajenie
2. Referat o potrzebie akcji charytatywnej w parafji
3. Odczytanie regulaminu Wydziału Parafjalnego „Caritas“ (patrz Statut Arch. Zw. Dobr. „Caritas” str. 14)
4. Dyskusja
5. Uchwała założenia
6. Wybór Zarządu
7. Wybór Komisji Rewizyjnej w składzie 3-ch osób
8. Uchwalenie składki: 1) w myśl art. 5 regulamin dla członków osób fizycznych; 2) osoby moralne, każda organizacja, składki deklarują według swego uznania w zależności od uchwały swoich władz
9. Zakończenie.

Dalsza praca Wydziału Parafjalnego „Caritas“. Po pierwszym zebraniu organizacyjnym nastąpić powinny zebrania Zarządu Wydziału Parafjalnego „Caritas“. Na zebraniach tych należy omówić sposoby urzeczywistnienia celu (art. 2 regulamin) oraz praktyczne wprowadzenie w życie środków działalności wydziału (art. 3 regulamin).

W pierwszym zaś rzędzie należy:

- 1-o Zebrać dane o stanie i ilości ubogich w parafji
- 2-o Ułożyć listę tych ubogich i potrzebujących
- 3-o Przeprowadzić wywiad co do prawdziwości danych
- 4-o Obmyśleć sposoby pracy praktycznej
- 5-o Ułożyć program i plan działalności Zarządu i Wydziału na pewien określony czas (np. kwartał, półrocze, rok).

Rejestracja Wydziałów Parafjalnych. Związek T-w Dobr. „Caritas“ jest zatwierdzony przez JE. Ks. Arcybiskupa-Metropolitę jako osoba prawna prawa kościelnego. Tak samo Wydziały Parafjalne posiadają własny regulamin na tym statucie oparty. Wobec tego nie podlegają rejestracji u władz administracyjnych. *Do prawnej działalności Wydziału Parafjalnego „Caritas“ należy uzyskać przejście do Arch. Zw. T-w Dobr. „Caritas“ przez nadesłanie protokołu zebrania organizacyjnego Wydziału parafjalnego „Caritas“.* Adres: Archidiecezjalny Związek Towarzystw Dobroczynności „Caritas“, Wilno, Metropolitalna 1.

UWAGA Po zorganizowaniu wydziałów parafjalnych na terenie parafji m. Wilna, zostanie powołany Okręg „Caritas“, dla którego będą wydane instrukcje.

POPIERAJ SWOICH!

I BACZNOŚĆ DRUHOWIE !

Ukazała się nakładem Zjednoczenia Młodzieży Polskiej w Poznaniu napisana przez Ks. Dr. Karola Milika b. kapelana wojsk polskich książka p. t.

ŻYCIE ŻOŁNIERZA

Książka ta zawiera dokładny opis wszystkiego tego co powinien wiedzieć każdy młody człowiek o służbie w wojsku. W przystępnej i dającej się łatwo czytać formie podaje ta książka wszystkie przepisy, które powinien znać poborowy, wszystkie przepisy i zwyczaje życia wojskowego, oraz zawiera dodatek z wzorami podań do władz wojskowych we wszystkich sprawach dotyczących wcielenia do szeregów i służby wojskowej. Jest to podręcznik służby wojskowej.

Druhowie! każdy powinien przeczytać tę książkę. Zarządy S. M. P. natychmiast sprowadźcie ją do biblioteki stowarzyszeniowej. Do nabycia w Składnicy Związkowej. — Cena 2 zł. 90 gr.

**Popierajcie handel
chrześcijański
kupujcie
swoi wyłącznie
u swoich**

PRACUJJCIE WYTRWALE!
